БИБЛИОТЕКА ТАШГУ
170

ОБЛАСТИМИЗДА ТЕРИМ БОШЛАНДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 170 (2461). 31 август, шанба, 1963 йил. Баҳоси 2 тийин.

Кенг пахтазорларда пахтани танлаб териш бошланиб кетди. Кўпмингкилограммчи қиз-йигитлар дастлабки кунданоқ ғайрат кўрсатиб, хирмонга 70-80 килограммдан «оқ олтин» тўкмоқдалар.

Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозининг далаларида ҳам иш қизғин бораяпти. Колхознинг 4 та бригадасида пахта қийғос очилган эди. Ҳозир терим авжида. Колхоз аъзолари ҳар бир қулай кундан фойдаланиб, сентябрь ойида йиллик планнинг 57 процентн миқдорида пахта териб топширишга аҳд қилдилар. Шу кунларда ҳамманинг диққат-эътибори ана шу аҳднинг бажарилишига қаратилган.

Кўпмингкилограммчи теримчи Ҳайри Абдулх螺ованинг меҳнат кўрсаткичи тўғрисидаги хуш хабар колхозга тез тарқалди. 10-бригаданинг аъзоси Абдулхонова теримнинг биринчи кунноқ ғайрат кўрсатиб ишлади ва хирмонга 80 килограмм пахта тўкди. Ҳайридан ўрнак олган бошқа теримчилар ҳам кундан-кунга суръатга-суръат қўшмоқдалар. Суратда: (чапда) илғор теримчи Ҳайри Абдулхонова иш устида

В. САЛОВ фотоси.

ДАЛАДА МЕҲНАТ ҚИЛАЁТГАН-ЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК!

Саҳий, олтин куз фасли эшик қоқиб кириб келмоқда. Деҳқонларимиз бу гўзал айёмни ғалвирни сувдан кўтарадиган пайт дейишади. Аслида шундай эмасми? Ҳа, шундай. Хирмон кўтарадиган вақт яқинлашиб қолди. Уфққа бош қўйиган, меҳримиз билан олтин сеп кийган далаларимиз ўз бойлигини эл этагига тўкишга ҳозирлик кўрмоқда. Областимиз далаларида ғўза парваришини давом эттириш билан бирга айрим хўжаликларда пахта йиғим-терими бошланиб ҳам кетди.

Бепоён далаларда етиштирилаётган мўл пахта ҳосилини ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ўз вақтида йиғиб-териб олиш вазифаси — элимизнинг жанговар, шарафли бурчи ҳисобланади. Каттадан кичик эл хирмонини кўтаришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишни истайди.

Ҳозирги вақтда йиғим-терим агрегатлари ва бошқа воситалар ремонт қилиниб, мавсумга тахт қилиб қўйиляпти. Хирмонжойлар янги ҳосилни қабул қилишга тайёр.

Далада тер тўкиб меҳнат қилаётган, эл бойлигига бойлик қўшаётган пахтакорлар ҳақида ғамхўрлик қилиш — қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари қўлга киритаётган ғалабаларнинг калитидир. Илғор колхоз ва совхозларда далада ишлаётганларга катта эътибор берилиб келинаётир. Бу хўжаликларнинг бригадаларида, бўлим ва участкаларида дала шийпонлари яхши безатилиб, оммавий-сиёсий ишларнинг марказига айланган. Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Ленин номли, «Ленинизм» ва Киров номли, Бўка бошқармасидаги «Гулистон» ва бошқа колхозларда пахтакорларнинг унумли меҳнат қилиб, яхши дам олишлари учун қулай шароитлар яратиб берилмоқда. Бўкадаги «Гулистон» колхозининг раиси Ҳайдаров ва бошланғич партия ташкилотининг секретари Хамроев ўртоқлар ҳар куни бригада дала шийпонларида бўлиб, колхозчиларнинг иссиқ овқатидан, аванс пуллари тўланиши ва маданий-маиший хизматнинг қўйилишидан хабар олиб турадилар. Колхознинг ҳамма бригадаларида дала шийпонлари бор. Бу баҳаво, кўркам жойлар яхши дид билан безатилган, кутубхоналар ташкил этилган. Қизил бурчакдан кундалик газета ва журналларни кўрасиз. Агитаторлар дам олиш вақтларида пахтакорларни қизиқтирган масалалар ҳақида суҳбат ўтказадилар. Колхозчилар далада маданий-маиший хизмат яхши олиб борилаётганидан мамнунлар.

Лекин бошқармадаги баъзибир хўжаликларда аҳвол кўнгилдагидек эмас. Масалан, Тимирязев номли колхозни олиб кўрайлик. Бу колхоз бригадаларида дала шийпонлари йўқ. Иссиқ овқат ташкил этилмаган. Ҳатто аванс пуллари вақтида бериб турилмайди. Колхоз раиси Шодибеков, бошланғич партия ташкилотининг секретари Норзиев ўртоқлар колхозчилар ҳақида ғамхўрлик қилишни афтидан унутиб қўйганга ўхшайдилар. Шу бошқармадаги Мичурин номли колхоз раиси ўртоқ Каримов ҳам колхознинг бирорта бригадасининг даласида намунали шийпон борлигини айтиб беролмайди. Бу аҳволни қандай баҳолаш мумкин? Колхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги, ҳосилга ҳосил қўшиш ва пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўришда бўшашувчилик содир бўлаётганлиги шунинг оқибати эмасми?

Бу аҳвол фақатгина Бўка ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли колхозлардагина содир бўлаётгани йўқ. Ўрта Чирчиқ, Бекобод, Юқори Чирчиқ, Калинин ва Бекобод бошқармаларидаги айрим колхоз ва совхозларда ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Дала шийпони маданият уйларининг кичик бир бўлаги бўлиши керак. Дала шийпонларида кўчма кино, кутубхона хизматлари йўлга қўйилиши лозим. Санъат ходимлари ва бадиий ҳаваскорлик тўгараклари маданий хизмат кўрсатишлари керак. Дала шийпонларида агитатор ва лекторлар тез-тез бўлиб, колхозчиларга лекция ва докладлар ўқиб беришлари зарур.

Ёш боласи бўлган оналар ҳам далаларда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Эл хирмонини кўтаришда баракали ҳисса қўшиб келаётган меҳнатсевар оналар ҳақида ғамхўрлик қилиш, боғча ва яслилар очиб бериш — колхоз ва совхоз раҳбарларининг кечиктириб бўлмас, муқаддас бурчидир.

Қишлоқ меҳнаткашлари учун кўчма дўконлар кундалик хизматда бўлиши керак. Колхозчилар кийим-кечак, маданий буюмларни олишни истайдилар. Бироқ район матлубот союзлари ва уларнинг жойлардаги савдо ходимлари ўз зиммаларидаги бу масъулиятли вазифани сезмай келаётирлар. Пахтакорларга савдо хизматини яхшилаш, уларнинг эҳтиёж ва талаблари асосида турли молларни дала шийпонларига кўчма дўконлар орқали келтириб сотишни ташкил этиш керак.

Областимиз меҳнаткашлари она-Ватанга бу йил пахтадан ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етказиб бериш ҳақида юксак мажбуриятлар олганлар. Ҳозирги кунда ана шу улуғ аҳднинг устидан чиқиш учун астойдил ҳаракат қилинмоқда. Пахта йиғим-терими — катта синов кунлари бошланаяпти. Далада меҳнат қилаётганлар ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиш, унумли ишлашлари учун барча шароитларни яратиб бериш муқаддас бурчимиздир.

ТОШКЕНТ ШАҲАРИНИНГ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг III сессияси 1963 йил 10 сентябрь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Олий Совети Мажлислар залида чақирилади.

Сессия кун тартибида:

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида халқ маорифи органларининг ўқув-тарбия ишларини янада яхшилаш соҳасидаги вазифалари ҳақида.

Депутатлар шу ернинг ўзида 10 сентябрь кундуз соат 1 дан рўйхатга олинади.

СЎНГГИ СОАТДА — Далалардан дараклар

„ОҚ ОЛТИН“ КАРВОНЛАРИ

Областимизда пахта йиғим-терими тобора кенг авж олаяпти. Кеча Бўка, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ ва Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаларининг 17 колхоз ҳамда 3 совхозида пахта терилди.

1-«Оққўрғон», 1-«Далварзин» ва «Чаноқ» совхозларида пахтани танлаб теришга киришилди.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси меҳнаткашлари тайёрлов пунктларига дастлабки 300 тонна «оқ олтин» ортилган Қизил карвон жўнатдилар. Бошқармадаги «Гулистон», Калинин номли, Тельман номли, «Октябрь 40 йиллиги», Охунбобоев номли, Свердлов номли, «Ленин йўли», «Ленинизм», Ҳамза номли, «XIX партсъезд», Тимирязев номли колхозлар, «Бўка», «Пискент» ва «Кўкорол» совхозларида ҳосил йиғим-терими ишлари жадаллашаётир.

Уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов раҳбарлик қилаётган «Шарқ Юлдузи» колхози Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасида биринчи бўлиб теримга киришди. Колхознинг Санобар Қурбонова, Акбарали Ҳолиқов ва Маҳкамбой Искандаров ўртоқлар бошлиқ бригадалари уч кун ичида 13600 килограмм «оқ олтин» териб топширдилар.

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Охунбобоев номли колхозининг илғор теримчилари теримда айниқса катта унумдорликка эришаётирлар. Теримчилардан Муҳаббат Зокирова, Нуритдин Юсупов, Зуҳра Ҳакимова, Мунавар Ҳакимова, Рихси Мўминова ва Убайдулла Собиров ўртоқлар теримнинг биринчи кунноқ хирмонга 60—80 килограммдан пахта териб топширдилар. Комсомол аъзоси Хабиб Эргашевнинг натижаси бундан ҳам юқори — 120 килограмм, ёш теримчи Бекали Акбаров эса бир кунда 162 килограмм пахта терди.

Колхоз бўйича бир кунда топширилган жаъми пахта ҳосили 8 тоннани ташкил этди.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

Ўтган йили Киров номли бўлимда ҳосилдорлик, айниқса картошка ҳосили жуда камайиб кетди. Жумладан кечки картошкадан кўтарилган ҳосил ҳатто сарф этилган уруғликни ҳам қоплай олмади. Бунга бўлимдаги айрим бригадаларда экинлар парваришининг ёмон ташкил этилгани сабаб бўлган эди. Ана шундай қолоқ, кам ҳосилли бригадалардан бирига коммунист ўртоқ М. Жумабоев бошлиқ этиб тайинланди. Иш юришиб кетди. Мавсум бошидан меҳнат мусобақаси авжига минди. Тер тўкиб қилинган меҳнат зое кетмади, ўзининг қувончли самараларини берди. Бригада аъзолари 25 гектар эртаги картошканинг ҳар гектаридан пландаги 8 ўрнига 14 тоннадан ҳосил топшираётирлар.

30 гектар ердаги баравж кечки картошка текис гулга кирди. 7 гектар кечки сабзи ва 10 гектар бодринг гуркираб ўсяпти.

Азамат сабзавоткорлар кечки картошканинг ҳар гектаридан 10 ўрнига 11 тоннадан ва бодрингнинг ҳар гектаридан 8 ўрнига 9 тоннадан ҳосил йиғиб олишмоқчи. Бунинг учун етарли асос бор.

Коллективнинг мўл ҳосил етиштириш йўлидаги курашига М. Сулаймонов, Т. Турсунқулов, З. Худойбердиев сингари миришкор сувчилар ва кўпгина бошқа фидокорлар муносиб ҳисса қўшиб келаётирлар.

А. АБДУРАЗЗОҚОВ,
Ўрта Чирчиқ. 2-«Оҳангарон» совхози.

СЛОВЕНИЯДА САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

БРДО, 29 август. ТАСС мухбирлари Д. БОЧАРОВ ва И. ТИТОВ хабар берадилар:

Кеча Н. С. Хрушчев, И. Броз Тито ҳамда уларнинг ҳамроҳлари бўлган совет ва югославиялик ўртоқлар Словенияда копардан Брдогача бораётган йўлнинг бошидан охиригача аҳолининг ҳаммаси ҳурматли меҳмонларни қизғин кутиб олдилар. Кўп жойларда Совет—Югославия ҳамкорлиги ва дўстлиги шарафига шиорлар ёзилган транспарантлар кўзга ташланади. Автомобиль йўлининг икки томонига Совет Иттифоқи ва Югославиянинг давлат байроқлари осилган.

Словениянинг пойтахти Любляна шаҳри ҳурматли меҳмонларни айниқса қизғин кутиб олди. Автомашиналар ўтиб бораётган кўчаларда шаҳар аҳолисининг деярлик ҳаммаси тўпланган. Кўчаларда оркестрлар чалиб турибди, одамлар олдинги машиналарга гуллар ирғитмоқдалар.

Автомашиналар колоннаси шаҳар скупшчинаси биноси олдида тўхтайди. Бу ерда тўпланган халойиқ Никита Сергеевич Хрушчевни ва Иосип Броз Титони шодиёна олқишлар билан кутиб олади.

Н. С. Хрушчев шаҳарнинг ҳурматли меҳмонлари дафтарига қўл қўяди.

Автомашиналар колоннаси Люблянадан чиқиб, Крань шаҳри орқали Брдога йўл олади. Бу ерда машиналар яна тўхтайди. Шаҳар меҳнаткашлари ҳурматли совет меҳмонларини гулдурос қарсаклар, табрик хитоблари билан кутиб оладилар.

Н. С. Хрушчев, Иосип Броз Тито ва уларнинг ҳамроҳлари маҳаллий вақт билан соат 20 ларда Югославия президентининг Брдодаги резиденциясига келишди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ҚИММАТЛИ ТАШАББУС ҚЎЛЛАБ ҚУВВАТЛАНДИ

Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети шаҳар умумий овқатланиш тармоқлари ходимлари 1963 йилда планга қўшимча равишда 500 минг сўмлик маҳсулот сотиб, зиммага олинган социалистик мажбуриятларини муваффақият билан бажараётганларини қайд қилди. Шаҳар умумий овқатланиш тармоқлари ходимлари шу йилнинг биринчи ярмида товар-обороти планини 101,9 процент қилиб адо этдилар.

Умумий овқатланиш тармоқлари ходимлари қўлга киритилган ана шу ютуқларини мустаҳкамлаш мақсадида иккинчи ярим йилликда аҳолига пландан ташқари яна 250 минг сўмлик маҳсулот сотишни кўзда тутган қўшимча мажбурият олиб қимматли ташаббус бошладилар.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети умумий овқатланиш тармоқлари ходимларининг бу ватанпарварлик ташаббусини қизғин маъқуллади. Шу билан бирга шаҳар умумий овқатланиш бошқармаси (бошлиғи А. Сутягина) зиммасига план ва олинган социалистик мажбуриятни ҳар бир корхона томонидан бажарилишини таъминлаш учун зарур чоралар кўриш вазифаси юклатилди.

Шунингдек, шаҳар савдо бошқармаси (бошлиғи М. Ортиқхўжаев)га савдо тармоқларида мазкур ташаббусни муҳокама қилиш, савдо ходимларини йиллик товар-оборот планларини ва олинган мажбуриятларни бажаришга сафарбар қилиш вазифаси юклатилди.

ҲАР БИР СОВХОЗ РЕНТАБЕЛЬ БЎЛСИН!

Ўзбекистонда тузилган 169 совхоз коллективларининг фахрли вазифаси шуки, улар йирик социалистик қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ишларини тўғри олиб боришда намуна бўлишлари, ер ва техникадан яхшироқ фойдаланиш учун, меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш учун олиб борилаётган курашда колхозларга ўрнак кўрсатишлари лозим. Совхозлар ходимларининг Тошкентдаги республика кенгашида мана шу вазифа амалда қандай ҳал қилинаётганлиги тўғрисида кенгаш қатнашчилари ўзларининг ишларидан намуналар келтириб, принципиал гаплашиб олдилар. Бу кенгаш Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети томонидан чақирилган эди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш министри Х. Эргашев ўзининг докладида хўжаликларнинг фаолиятини ҳар томонлама анализ қилиб берди. У республиканинг кўпгина совхозлари давлат томонидан жуда катта ёрдам кўрсатилаётганига қарамай, ўзларининг мавжуд имкониятларидан пахта, дон, гўшт, сут, қоракўл тери, сабзавот, мева ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш, маҳсулот таннархини анча камайтириш учун ҳали тўла фойдаланмаётганликларини бир қанча мисоллар билан кўрсатиб берди. План топшириқларини муттасил бажармаётган, иқтисодий кўрсаткичлари паст даражада бўлган, фойда олиш ўрнига зарар бераётган хўжаликлар борлигига асло тоқат қилиб бўлмайди.

Аммо, Ўзбекистондаги илғор совхозларнинг тажрибалари, — деди докладчи, — совхозларнинг орқада қолиши учун ҳеч қандай объектив сабаблар йўқлигини, ҳар бир совхоз, унинг ҳар бир бўлими рентабелли бўлиши мумкинлигини яққол кўрсатиб турибди. Илғорларнинг ўзлари бу тажрибани кенгашда батафсил гапириб бердилар.

ҲАММАГА НАМУНА

«Совой» совхозининг директори У. Саримсоқов ўзининг нутқида кўпгина ибратли гапларни айтди. Бу илғор қишлоқ хўжалик корхонасининг коллективи пахта тайёрлаш планларини саккиз йилдан бери муттасил ошириб бажармоқда. Бу совхозда гектар бошига ўрта ҳисобда 1954 йилда 14,5 центнер пахта олинган бўлса, ўтган мавсумда 30,1 центнер ҳосил олинди, қилинган ҳисоб-китобларга қараганда бу йил кузда гектар бошига 33 центнер пахта олиш мўлжалланмоқда. Чорвачиликни ривожлантиришда ҳам яхши натижалар қўлга киритилди. Бу совхозда ўн йил мобайнида қорамоллар сони 4,7 баравар, чўчқалар сони қарийб 19 баравар, етиштирилаётган гўшт 2,8 баравар, сут 3,5 баравар кўпайтирилди. Ҳайдалаётган ерларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда совхозда 13 сигир, 40 чўчқа, 59 қўй бор.

Эҳтимол, бу совхоз қандайдир алоҳида қулай шарт-шароитга эгадир? Йўқ, бундай деб бўлмайди. Аксинча, совхоздаги иш шароити асло енгил эмас. У Помир тоғларининг этакларидаги ерларга жойлашган. Бу ерларда баҳор кеч бошланади, кузги совуқлар эса Фарғона водийсининг бошқа районларидагига қараганда эртароқ тушади. Унинг ерлари ҳам яхши ерлардан эмас. Бу ерлар қайроқи тош қатлами устига жойлашган соғ тупроқдан иборат. Бу тошлар айрим жойларда ер юзасига чиқиб ётибди. Сув ҳам етарлик эмас.

«Совой» совхозининг коллективи хўжалик ишларини олиб боришда юксак маҳорат касб қилганлиги, ҳамма звенолардаги ишларни аниқ ва пухта ташкил қилганлиги туфайли мана шундай ютуқларга эришди. Бу коллектив агрономия фани ва техника билан маҳкам дўст бўлиб ишлаётганлиги учун унинг иши ҳамиша ривожда. Диққатга сазовор бўлган бир мисолни айтиб ўтиш керак. Совхозда қўл билан бажариладиган ишлар жуда камайтириб юборилган, асосий ишларнинг деярлик ҳаммасини машиналар бажаради. 1957 йилда машиналар билан фақат 420 тонна пахта терилган бўлса, ўтган йил қарийб етти ярим минг тонна пахта, ёки ҳосилнинг 53 проценти машинада териб олинди. Шу туфайли пахтани териб олиш ишларини қирқ кун ичида тамомлашга муваффақ бўлинди. Бу йил эса совхоз коллективи машиналар билан ўн тўрт ярим минг тонна пахтани, ёки жамики ҳосилнинг бешдан тўрт қисмини териб олишга аҳд қилиб қўйди. Етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси ўтган йилда бўлгани каби бу йил ҳам қоп-қанорсиз ташиб олинади.

Натижада — ишлаб чиқариш интенсив усулда олиб борилаётганлиги туфайли ҳар бир центнер пахтани етиштириш учун сарфланаётган меҳнат анча камайди, бир центнер пахтани етиштирмоқ учун 10 йил олдин, 7,3 одам-кун сарфланган бўлса, энди 2,4 одам-кун сарфланадиган бўлиб қолди. Ярокли ерларнинг ҳар гектарига ҳисоблаганда совхоз 14,1 минг сўмдан фойда олди. Бу совхоз давлатга йилига ҳаммаси бўлиб қарийб бир миллион сўм даромад бермоқда.

Ўзбекистон ССР беш йиллиги номидаги совхознинг бош агрономи В. П. Бакулин ҳам совхоз коллективининг қимматли тажрибаларини гапириб берди. «Совой» совхозида бўлгани каби, бу совхозда ҳам илғор агрономия фанининг муваффақиятлари кенг қўлланилмоқда, ерлар ва моддий техника воситаларидан рационал фойдаланилмоқда. Шу туфайли илгари ташландиқ бўлиб ётган ўтлоқ — захкаш ерларда пахтадан муттасил мўл ҳосил олинмоқда. Совхоз коллективи ҳар қандай об-ҳаво шароитида гектар бошига 30 центнердан ошиқ ҳосил бермоқда.

1962 йилда кўпгина қўшни колхозлар планни бажармагани ҳолда, бу совхоз экин майдонини анча кўпайтирганлигига қарамай, гектар бошига ўрта ҳисобда 30,2 центнердан ҳосил етиштирди ва пахтанинг ҳар бир центнерини етиштиришга 2,7 одам-кун сарфлади. Совхоз коллективи пахтани машинада теришнинг ғоят самарали эканлигини амалда исбот қилди. Ўтган мавсумда бу совхозда ҳар бир «ХВС-1,2» машинаси билан ўрта ҳисобда 99,5 тоннадан пахта терилди. Бу йил совхоз коллективи тараққиёт йўлида яна катта қадам қўйишга аҳд қилди. Ҳозирги вақтда совхоз гектар бошига 32 центнердан ошириб ҳосил олишни мўлжаллаб турибди. Энди у пахта теришни поток системасида ўтказади, бутун майдондаги ҳосилнинг деярлик ҳаммасини машиналарда териб олади. Ишни мана шундай ташкил қилиш пахтанинг таннархини тағин ҳам кўпроқ камайтиради, совхоз олаётган фойдани янада кўпайтиришни таъминлайди.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА).

ТУРМУШ БИЛАН БОҒЛАНИБ

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ

□ □ □

Кейинги вақтда Оҳангарон шаҳар меҳнаткашлари ўртасида идеология ишлари яхши йўлга қўйилди. Эндиликда идеология ишлари хўжалик ҳамда сиёсий вазифалар билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борилаётир.

Шаҳар меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми материалларини, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда сўзлаган нутқини ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VIII Пленуми ҳужжатларини ўрганишни давом эттирмоқдалар. Бунда агитатор ва пропагандистларнинг хизмати катта. Уларнинг кучи билан фақат кейинги кунлар ичида 150 дан ортиқ лекция ўқилди, турли темаларда суҳбатлар ўтказилди. Айниқса, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Очиқ хати юзасидан ўтказилган суҳбатларни меҳнаткашлар зўр қизиқиш билан тингладилар.

Бундан ташқари, шаҳар партия комитети июнь Пленуми материалларини кенг меҳнаткашлар ўртасида пропаганда қилиш юзасидан махсус йиғилиш ўтказди.

Шу кунларда шаҳарнинг барча бошланғич партия ва комсомол ташкилотларидаги агитатор ва пропагандистлар аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб юбордилар. Кончилар, бинокорлар, транспортчилар ва бошқа касбдаги ишчи-хизматчилар ва инженер-техник ходимлар марксизм-ленинизм назариясини, конкрет экономикани қунт билан ўрганишяпти.

Бу йил партия маорифи шохобчаларидаги 212, семинар ва тўгаракларда 6200 дан ортиқ киши шуғулланди. Иқтисодий ўқишга алоҳида эътибор берилди. Конкрет экономикани ўрганиш юзасидан ташкил этилган 16 тўгарак, иқтисодий масалаларни ўрганувчи 79 бошланғич тўгарак ва икки йиллик иқтисодий мактабда машғулотлар юқори савияда ўтди. Бу тўгаракларга 3 мингга яқин тингловчи қатнашди.

9-шахта, 3-қурилиш бошқармаси, ГРЭС қурилиши партия ташкилотлари (секретарлари Ермаков, Ананьин, Колосов ўртоқлар) ҳузурида ташкил этилган иқтисодни ўрганиш тўгаракларида ўқиш ишлари намунали йўлга қўйилди. Натижада тингловчиларнинг активлиги ҳам ошди. Ҳар бир тема материали корхона ва қурилиш ташкилотлари олдида турган вазифаларга боғланган ҳолда олиб борилди. Бунинг самараси катта бўлди. Тингловчилар олган билимларига таяниб, хўжаликни бошқаришни яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, тўғри планлаштиришга қаратилган кўпгина қимматли таклифлар билан чиқдилар. Масалан, кон устини очиш разрезининг 1-участка ишчилари «Маҳсулот сифати ва уни яхшилаш йўллари» деган темани қунт билан ўрганганларидан сўнг участка ишини қайтадан қурдилар, шундан кейин маҳсулот сифати бирмунча яхшиланди.

Партия маорифи шохобчаларида ишлаб чиқариш корхоналарининг ишини бирмунча яхшилашга қаратилган 300 га яқин таклиф тушди.

Илмий-атеистик ва коммунистик тарбия масалаларини ўрганиш семинарлари ва тўгараклари ташкил этилиб жуда яхши иш қилинди. Бу эса кишиларни коммунистик ғоялар руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнамоқда.

Лекин шуни айтиш керакки, ишчилар ва хизматчилар ўртасида сиёсий ўқувни ташкил қилишда ҳали анча камчиликлар мавжуд. Баъзи тўгаракларда машғулотлар системали равишда олиб борилмайди.

Кўмир разрези партия ташкилоти (секретари ўртоқ Ризахонов) кончиларнинг иқтисодий ўқувига етарли аҳамият бермаётир. Бу ерда 1200 киши ишласа-да, лекин уларнинг ҳаммаси тўгарак машғулотларига жалб этилмаган.

Шаҳар партия комитети партия маорифи шохобчаларида рўй берган бу хил камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаб чиқди.

А. ШАРИПОВ,
Оҳангарон шаҳар партия комитети идеология бўлимининг мудири.

ЯНГИЛИК ОШИҒИ

Эшик шиддат билан очилиб, хонага Мирсоатов кириб келди. У нимагадир хафароқ кўринарди.

— Ҳа, Мирсобит, тинчликми? — сўради чизма тахтаси ёнида турган Худойберган ака.

— Цехдан келяпман. Кеча автоматик қурилмани ишлашга тайёр қилиб қўйган эдим. Бугун қарасам, станокдан олиб ташланибди, — куюниб гапира кетди Мирсобит. Ахир бу қурилма бутун коллективимизга катта наф келтирарди-ку.

— Қурилмангнинг бирор айби бўлса керак-да.

— Ишланаётган деталь қурилмадан текис ўтмаётибди, дейишади. Лекин техник ҳисобларим тўғри чиққан. Ишлатиб кўргунимгача сабр қилишмабди, азаматлар.

— Кўп тажанг бўлаверма, қизғанмасдан ўргат, уялмасдан ўрган деган гап бор, ука, — насиҳат қилди технология лабораторияси бошлиғи ўртоқ Х. Кенжаев. — Синчиклаб яна текшириб кўр. Ҳақлигингни исботла, токи ҳамма тан берсин.

Наҳотки шунча қилган меҳнатим беҳуда кетса, ўйларди у ҳамон ҳовуридан тушмай. Мирсобит «ХВС-1,2» пахта териш машинаси ролиги технологик марказининг ишлаш операциясини аввалгидек икки станокда эмас, бир станокда ишлашга кўчириш имконини берадиган махсус қурилма ясаган эди. Бу мақсад цехга топширилган элеваторли ориентир қурилма лойиҳасида ғоят аниқ кўрсатилган. Ҳамма гап чизилган шаклларни металл деталларга айлантириш ва қурилмани ишга туширишда қолган эди, холос.

Мирсобит институтда ўқиб юрган пайтида ҳам, кейинчалик аспирантурадаги кезларида ҳам доимо янгилик кетидан қуварди. Эскириб қолган асбоб-ускуналар ўрнига замонавий автоматик линиялар барпо этиш устида бош қотирарди. Кўпгина фикрлари профессор-ўқитувчи ва ҳамкасбларига ҳам маъқул тушарди. Ҳозир у техника адабиётлари ичига кўмилиб ўтиpаркан, шулар ҳақида ўйлаб кетди. Кейин хаёли яна «Ташсельмаш» заводининг 15-цехига кўчди, автоматик қурилмани кўз олдига келтирди. Уйга келиб, тун бўйи яна чизмачилик билан шуғулланди. Қайта-қайта чизиб, ҳисоблаб чиқди. Назарида ҳаммаси аниқ. Эрталаб дам олиш куни бўлишига қарамай цех томон йўл олди...

Станокни ишлатиб кўрди. Аввалига автоматик қурилмадан деталь тутилиб-тутилиб ўтди. Бироздан сўнг агрегат бир текис ишлай бошлади. Демак, конструктив хато йўқ. Қурилмани ўрнатишда жузъий техник хатога йўл қўйилибди.

Бункерлардан элеваторга чиқиб, сўнг қайтиб тушаётган деталларга суқланиб қараётган илмий ходим М. Мирсоатовнинг севинчи ичига сиғмасди шу дамда. Нега севинмасин, ахир! Энди бу процессни бутунлай механизмлар бажаради. Ишчилар овора бўлишмайди. ЎзССР Фанлар академиясининг механика институти «Ташсельмаш» заводи билан ҳамкорликда ишлаб шундай янгилик яратди. У йилига корхонанинг 1920 сўмлик маблағини тежаб қолади. Бу муваффақият ёш олим М. Мирсоатовнинг илмий ишлари қаторига яна бир муҳим кашфиёт қўшди. Унинг тайёрлаётган диссертацияси яна бир янгилик билан бойиди.

Ёш ижодкор ҳамон изланишда. Ҳозирча янги қурилма ўрнатилган станокдан чиққан деталь қўшни станокда қириндилардан тозаланаяпти. Бу операцияда қўл меҳнати асосий восита. М. Мирсоатов шу процессни ҳам механизациялаш устида ижодий изланиш олиб бормоқда.

Н. МЎМИНОВ,
инженер-конструктор, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Қудратли техника Чилонзор қурувчилари жонига оро киpаяпти. Ундан унумли фойдаланиш ва мавжуд имкониятларни тўла ишга солиш натижасида қурилиш-монтаж ишлари плани доимо ошириб бажарилаяпти. Тошкент уйсозлик комбинатининг ўртоқ М. Чернесцов бошлиқ илғор монтажчилар бригадаси куни-кеча 48 квартирали турар-жой биносини муддатидан 4 кун олдин пардозлашга топширди. Суратда: бригада аъзолари (чапдан) Ж. Сенгирбеков, Ғ. Мансуров, М. Чернесцов ва А. Ғафуров ўртоқлар.

А. ТУРАЕВ фотоси.

ТЕЗ, АРЗОН ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Тошкент саноат область партия комитетининг қурилиш бўлими, «Узглавстрой» ва «Главташкентстрой» ташаббуси билан яқинда ўтказилган конференцияда капитал маблағлардан тежаб-тергаб фойдаланиш ва уни тежаш йўлларини излаб топиш сингари муҳим масалани муҳокама қилинди.

УзССР Госплани турар-жой қурилиши ва шаҳар хўжалиги бўлимининг бошлиғи ўртоқ Ю. Галкин ўз докладида жуда қизиқарли фактлар келтирди.

— Шу йилнинг титуль рўйхатларини қайта кўриб чиқиш натижасида, — деди у, — баъзи бир нореал қурилишларни ҳисобдан чиқариш ва муҳим объектлар бўйича капитал маблағ ажратишни 13,9 миллион сўмга кўпайтириш, шунингдек 66 та бошқа объектни тўла ишга тушириш учун етарли миқдорда маблағ ажратиш имкони туғилди.

Қурилишнинг белгиланган муддатларига қатъий риоя қилиш ҳамда планлаштиришни яхшилаш катта иқтисодий фойда олишнинг гаровидир. Ҳар бир бинони қуришга яхши тайёргарлик кўрилмай киришилса, оқибати кутилгандек бўлмайди, албатта. Афсуски, ҳали қурилиш-монтаж ишлари қатъий график асосида олиб борилмаяпти.

Қурилиш таннархини камайтириш кўп жиҳатдан лойиҳалашни такомиллаштиришга боғлиқ. Иқтисодий районда саноат корхоналари, электростанциялар, қурилиш индустрияси базалари, шаҳар ва ишчи посёлкалари, транспорт ва бошқа иншоотларнинг жойлашганлиги, улар район плани схемаси асосида барпо этилаётганлиги капитал маблағларни қарийб 10 процент тежаш имконини беради.

Асосий эътиборни қурилиш объектларини жойлаштириш бўйича планлар тузишга, шунингдек жойларни ва бу жойларда қуриладиган объектларни қисмларга бўлиб лойиҳалашга қаратишимиз керак. Тажриба шуни кўрсатаяптики, бўш территорияларда йирик турар-жой массивлари қуриш катта иқтисодий фойда келтиради.

— Узбекистон пойтахтида еттита оммавий қурилиш бор, — деди «Ташгипрогор» институти 2-лойиҳалаш устахонасининг бошлиғи ўртоқ Л. Адамов. — Бу жойларда 6 ва 8 секцияли уйлар кўп қурилмоқда. Шунинг учун мавжуд майдондан рационал фойдаланиш, йирик мактаблар, болалар боғча ва яслилари, савдо тармоқлари, ошхона ва бошқа объектлар қуриш ҳам мумкин бўлаяпти.

Қурилиш бўйича Тошкент илмий-текшириш институти фаолияти ҳақида гапириб, архитектор ўртоқ И. Гордеева шундай деди:

— Институт коллективи тежамли турар-жойлар қуриш бўйича катта тадқиқот ишлари олиб бориб, сезиларли ютуқларга эришди. Институт ходимлари кўпқаватли уйлар бунёд этиш ҳар жиҳатдан мақсадга мувофиқ эканлигини аниқладилар. Чунки, кўп қаватли уйлар қурилса, таннархини камайтиришдан ташқари ҳовлиларни кўкаламзорлаштириш, инженерлик коммуникацияларини қуриш пайтида кўпгина маблағ тежаб қолинади. Шу жиҳатдан қараганда ҳеч бўлмаганда икки қаватли уйлар қуриш мақсадга мувофиқдир.

Шу институт ходими ўртоқ С. Саркисов мактаблар қурилишидаги камчиликларни очиб ташлади. У айтдики, мактаблар қурилиши таннархи ўқувчилар жойини зичлаштириш ҳисобига камайтирилиши мумкин. Бунинг учун мактабларда таълим-тарбия бўйича кабинет системасини жорий қилиш керак. Шундай қилинса, фойдали майдон ҳажми беш процент кўпаяди.

УзССР Госстройи типовой лойиҳалаш бўлимининг бошлиғи ўртоқ А. Петросов қурилиш ишларини ташкил этишни такомиллаштиришга аҳамиятни кучайтириш керак, деб уқтирди. Конференцияда «Средазоргтехстрой» тресги бошқарувчиси вазифасини бажарувчи О. Басов, «Узлесстрой» бош инженери И. Смирнов ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб, қурилишга раҳбарликни такомиллаштириш, турар-жой ва маданий-маиший муассаса бинолари қуришда поток усулни кенг қўлланиш, қурилиш материаллари ва буюмлари сифатини оширишга қаратилган қимматли фикрларни ўртага ташладилар.

СИЁСИЙ-ТАРБИЯВИЙ ИШЛАР УНИТИЛГАЧ...

1-автопарк шаҳримизнинг йирик хўжаликларидан бири. Сиртдан қараганда бу ерда ҳамма ишлар жойидадек кўринади. Лекин масалага чуқурроқ ёндошиб, автобаза иши билан яқиндан танишсангиз бу ерда хўжалик ишлари ҳам, сиёсий-тарбиявий ишлар ҳам қониқарсиз аҳволда эканлигини тушуниб оласиз.

Албатта автопаркда кейинги вақтларда озми-кўпми ишлар қилинган. Автобуслар ҳаракати устидан доимий контроль ўрнатилди, ремонт хўжалигининг иши бирмунча дуруст йўлга қўйилди. Бу билан автопарк ишини мақтаб бўлмайди.

Лекин ҳамма гап шундаки, автопарк раҳбарлари нуқул хўжалик ишлари билан ўралашиб кетиб, афтидан одамлар билан ишлашни унитиб қўйганга ўхшайдилар. Тун-кун демай рулда ўтириб, меҳнаткашлар учун хизмат қилаётган шоферлар, автобуслар ремонти билан шуғулланаётган механиклар, ишчилар ҳақида ғамхўрлик қилинмайди, сиёсий-тарбиявий ишлар бўшашиб кетган.

Маълумки, қайси ерда, идеология ишлари, тарбиявий ишлар бўшашиб кетган бўлса, одамлар билан ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган бўлса, ўша ерда ишлаб чиқариш планлари бажарилмайди. Меҳнат интизоми бузилади, ножўя ҳаракатлар авж олади. Буни автопарк мисолида яққол кўриш мумкин.

Автопаркда ҳаммаси бўлиб 1173 киши ишлаб турибди. Шундан 84 киши коммунист, 40 киши комсомол аъзоси. Бу йил партия сафига фақат 5 кишигина қабул қилинибди, холос. Ахир шундай катта коллективда ишлаб чиқариш илғорлари, партия аъзолигига лойиқ кишилар йўқми? Афсуски ундай эмас. Автопаркда ўз ишини яхши биладиган, садоқатли, меҳнатсевар кишилар, айниқса ёшлар кўп. Лекин автопарк партия ташкилоти бу соҳада етарли иш олиб бормаяпти. Бунинг устига кадрлар билан ишлаш кўнгилдагидек эмас. 1963 йилнинг тўрт ойи мобайнида 149 киши ишга қабул қилинган. 220 киши эса турли сабаблар билан ишдан бўшатилган. Ишчилар ўртасидаги бундай қўнимсизлик туфайли машиналарни маршрутга тўла чиқариш учун 80 шофер етишмайди. Натижада автопарк бўйича 40 та машина ҳаракатсиз ётибди. Бунинг устига ремонт ишлари ҳам яхши эмас. Автобаркдаги 274 та машинадан 156 тасигина ишлаб турибди. Автобусларнинг бекор туриши натижасида автопарк ярим йилда 11.671 сўм зарар кўрди. Биргина июнь ойининг ўзида 176,115 литр ёнилғи ортиқча сарфланган. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Бу камчиликларни яқинда Тошкент саноат область партия контроль комитети муҳокамада кўрсатиб ўтган эди.

Бундай хўжасизликнинг сабаби нимада? Бунинг сабаби, биз юқорида кўрсатиб ўтганимиздек, автобазада сиёсий-тарбиявий ишларнинг ниҳоят даражада бўшашиб кетганлигидадир.

Автопарк партия бюроси, биринчи навбатда унинг секретари ўртоқ П. Н. Стариков ўзларига юклатилган юксак вазифани оқлайолмаётганга ўхшайдилар. Коммунистларнинг фикрича ўртоқ П. Н. Стариков манманликка берилиб кетган, коллектив фикрини менсимайди. У кўпинча масалани буйруқлар бериш, бақириш билан ҳал қилмоқчи бўлади. Кишилар, уларнинг орзу-мақсадлари, ўйлари, турмуши ўртоқ Стариковни қизиқтирмайди. Кишилар қалбига йўл топиш, уларни янги меҳнат зафарларига илҳомлантириш партия ташкилотларининг жонажон иши-ку! Шунинг учун ҳам ҳатто баъзи коммунистлар ўртасида ҳам ножўя хатти-ҳаракатларга йўл қўйилмоқда. Масалан, С. Собиров маиший бузуқлик қилган. Комсомол ташкилотининг секретари С. А. Гролов бўлса арзимас баҳоналар билан хотинини ҳайдаб қўйган.

Шу йил 12 апрелда автопаркда бир группа шоферлар ичкиликбозлик қилишган. Улар орасида ҳатто партия аъзолари ҳам бўлган. Кечанинг навбатчиси, 19-маршрут бошлиғи ўртоқ Чурилин бу ножўя ҳаракатларни қоралаб рапорт ёзиб берган.

Бу масала партия бюросида муҳокама қилиниб, айбдорлар жазо олди. Лекин гап муҳокама қилиб, жазо беришда эмас. Гап шундаки, нега автопаркда бундай беъманигарчиликлар кучайиб кетяпти, нега план бажарилмаяпти? Партия ташкилотлари, маъмурият нега хўжасизликка, ўзбошимчалик ва маънавий бузуқликларга чек қўймаяпти?

Партия бюроси бу масалани муҳокамага қўйган вақтда партия аъзоси бўлмаган Сааковни ҳам бюрода муҳокама қилган. Ваҳоланки, Сааков касаба союз аъзоси, уни тарбиялаш, коллектив таъсирини ўтказиш маҳаллий комитетга ҳавола қилиниши лозим эди.

Ҳаракат хавфсизлиги бўйича инженер, коммунист ўртоқ Шишкин автопаркда идеология иши билан шуғулланиши керак. Лекин у зиммасидаги бу масъулиятли ва ниҳоятда муҳим масаланинг моҳиятига ҳамон яхши тушуниб етгани йўқ. Касаба союз комитети (раиси А. Е. Журавлева) ҳам яхши ишламаяпти. Ходимлар ўртасида унинг таъсири сезилмайди.

Гапнинг хулосасини айтганда, партия бюроси кадрлар билан ишлашни тубдан яхшилаши, сиёсий-тарбиявий ишларни, идеология ишларини ҳозирги куннинг юксак талаблари даражасига кўтариши лозим. Шунингдек, касаба союз, комсомол ташкилотлари билан мунтазам шуғулланиш партия ташкилотларининг бурчидир.

Куйбишев район партия комитети 1-автопарк партия ташкилоти бюроси, унинг секретари ўртоқ Стариковга автопаркдаги мавжуд камчиликларни бартараф қилиб оммавий-сиёсий ишларни жонлантириб юбориш учун зарур чоралар кўрар, деган умиддамиз.

Н. ХЎЖАЕВ,
Р. УСМОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз бўлим ходимлари, кекса коммунистлар.

М. ИБРОҲИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“
НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„ЭГАСИГА ТЕГМАГАН МАКТУБ“

Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш масаласига айниқса кейинги пайтларда жуда катта аҳамият берилаяпти. Лекин айрим ташкилот раҳбарлари бу муҳим масалага ҳамон жиддий эътибор беришмаяпти. Темир йўл буфет ва ресторанлар трестининг Тошкент бўлими кадрларни тўғри танлаш принципини кўп йиллардан бери қўпол равишда бузиб келди. Ана шу ҳақда газетамизнинг шу йил 6 август сонида юқоридаги сарлавҳа билан «Уртўқмоқ» рубрикаси остида танқидий мақола босилган эди.

Темир йўл буфет ва ресторанлар тресги Тошкент бўлимининг вақтинча директорлик вазифасини бажарувчи А. Отахўжаев редакцияга қуйидаги жавобни юборди.

Темирйўл буфет ва ресторанлар трести йўл қўйилаётган камчиликнинг олдини олиш юзасидан тадбирий чоралар кўрди. Жумладан, партия ва касаба союз ташкилоти билан биргаликда йиғилиш ўтказилди. Унда газета материали ҳамда кадрлардан ўз мутахассислигида фойдаланиш ва улар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш масаласи атрофлича муҳокама қилинди. Першин, Ҳамидов, Мамажонов, Нажмитдинов ўртоқларга ўз мутахассисликлари бўйича ишлаш тавсия этилди. Келгусида ишга қабул қилинадиган кадрларнинг савдо соҳасидаги малакаси ва иш қобилияти ҳисобга олиниши алоҳида қайд этилди.

КУТУБХОНАЧИЛАР СЛЁТИ

Тельман номли маданият ва истироҳат боғида Тошкент область шаҳарлари кутубхона ходимларининг слёти бўлиб ўтди. Слётда сўзга чиққан Чирчиқ шаҳар 4-кутубхона кенгаши раисининг ўринбосари, революция ветерани Ермаков-Морозов областда энг намунали ҳисобланган ўз кутубхонаси ишлари ҳақида сўзлаб берди.

Слётдан сўнг 4-кутубхона ходимларидан Ермаков-Морозов, 225-бошқарманинг ҳисобчиси О. Жиркова, тарбиячи А. Кривошеева ва бошқа 20 кутубхоначи Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг ёрлиқларини олишга муяссар бўлдилар.

4-кутубхона иш тажрибаларини ўрганиш учун областнинг бирқанча кутубхона ходимлари Чирчиқ шаҳрига борадилар.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

АФРИКА ҲАЙҚИРАДИ

Ўзбекистон ССР Давлат бадиий адабиёт нашриёти китобхонларга тақдим этган шоир Султон Акбарийнинг «Кўз ёши ва табассумлар» тўплами замонавийлик руҳи билан суғорилгандир. Буни сиз «Африка монологи» шеърини ўқиганингизда ҳам, «Шоир дунёси»га кирганингизда ҳам, «Вилад ас-Судан»га назар ташлаганингизда ҳам, «Қора ғунчалар»ни силаб-эркалаганингизда ҳам «Саваннадаги ўйлар»га шерик бўлганингиздаю, «Африка уйида» шоир билан бирга ўтирганингизда ҳам, «Ўйнолмаган гўзал» изтиробини руҳингиздан кечирганингизда ҳам ҳамма-ҳаммасида аниқ-равшан сезасиз. Бу, шубҳасиз, авторнинг дидидан, ҳар бир воқеа ва ҳатто оддий бир деталдан ҳам шеър учун материал сифатида фойдалана олиш маҳоратидан Африка қитъасидаги Миср, Судан, Эфиопия мамлакатларига қилган саёҳат сафарининг беиз йўқолмаганидан нишонадир. Шоир ҳар бир нарсага сезгирлик билан назар ташлайди. Ҳамма ерда мустамлакачиларнинг қонли панжалари изини кўради, ҳамма ерда унга янги ҳаёт куртаклари, ҳамма ерда зулм-занжиридан қадди дол бўлган кексалар учрайди, ҳамма ерда ўз қадоқ қўллари билан курашиб, қурбон бериб эркни қўлга киритаётган қалқон кўкрак ватанпарварлар унинг юрагига тўлқин солади. Ана шулар, уларнинг қаҳрамонликлар билан шарафланаётган, Африка куёшидай қайноқ ҳаёти шоир қаламини ҳаракатга келтиради. Бир шеър («Африка монологи»)да ҳабаш бўлиб, Африка тимсолида гапирса, иккинчи шеърда Вилад ас-Судан (қора танлилар мамлакати) фарзанди тилидан куйлайди. Куйлаганда ҳам худди ўша ернинг жигархун бўлган, жон-жонидан севган фарзандидай оддий тилда ўртаниб, ёниб куйлайди, бу ажойиб диёрнинг реал картинасини ўқувчи кўз олдида баайни жонли гавдалантириб беради:

Вилад ас-Судан ёлғиз ўзингга
ичикканман
Наржил ёнғоқларини тақиб,
сутин ичганман.
Очқасам, тўйғизган у каҳрабо
хурмоларинг,
Ғариблар шомидаги жаз-жуз
қовурмаларинг.
. . . .
Ҳартуминг-ла танишдим,
мармар дуғалари йўқ,
Нил лабида шитирлоқ тилла
қўғалари йўқ.

Шоирнинг Африкада ҳар бир кўрган-кечиргани шеър учун мавзу бўлиб хизмат этади. Саҳнадаги раққоса ҳам («Африкада оққуш ўлаётир», «...ўйналмаган гўзал»), Африка осмонидан сузиб ўтаётган «чақмоқ булутлар» ҳам, «дарёйи Нил» ва ҳатто самолётда учратгани сатанг-мадам-у, мусофирхонада дуч келтиргани вaтангадо ҳам. Буларнинг ҳаммаси шоирга мавзу беради. У гўё кўз ёши ва табассумларни кўраётгандай бўлади. Зотан шундай эмасми? Африканинг кечаги куни — мустамлака асорати кимларни йиғлатмаган дейсиз. Қайси кўзлардан алам ёшлари оқмаган дейсиз, бугунги кун — эрк ва озодлик табассуми кимларнинг қалбига қувонч, кимларнинг лабларига кулга бахш этмайди. Автор буни шу мамлакат таассуротлари ўлароқ пайдо бўлган шеърлари туркумига берган умумий номдаёқ жуда яхши ифодалай олган.

Кўз ёши ва табассумлар!

Тўпламдан ўрин олган шеърларнинг ҳаммасида шу руҳ ҳукмрон. Шоир Африка қитъасининг мустамлака булути тарқаб, озодлик қуёши барқ уриб кўтарилган кечаги ва ҳозирги кунини шундай деб атайди. Шоир туркумдаги шеърларда юқорида айтганимиздай Африка руҳига, унинг фарзанди руҳига кириб кетади.

«Кўз ёши ва табассумлар» шубҳасиз авторнинг ижодий юксалиш йўлидаги янги ютуғидир. Ундаги кўп шеърлар шоирнинг камолатга эришиб бораётганини кўрсатади.

Бироқ, шунга қарамай, тўпламда айрим етилмаган ёки нари-бери ёзиб ташланган, мазмунан жуда саёз, кўпроқ қофиябозликдангина иборат бўлиб қолган шеърлари ҳам йўқ эмаски, улар туркумдаги яхши асарлардан ер билан осмонча фарқ қилади. Автор бундай шеърларда гўё ўқувчи олдидаги жавобгарликни, совет поэзияси олдига қўйилган талаб ва бурчни унутиб қўйгандай бўлади. Ортиқча бачканалашиб кетади («Дарёйи Нил», «Муска кўчаси» шеърларига қаранг). Шунингдек, баъзи шеърларда фикрда ҳам, шаклда ҳам такрорга йўл қўяди. Шеърни ўйноқи қиламан деб, маънон бирбиридан йироқ бўлган қофиядош сўзларни қалаштириб юбораверади:

«Келиб қолинг: ғала-ғовур,
Одамлари ажабтовур.
Савдолари кўтар, совур
Муска кўчаси.
Келиб қолинг: супаси бор,
Токчада атр-упаси бор.
Заргарларин лупаси бор
Муска кўчаси.

Каби, бири боғдан, бири тоғдан келаётган бу мисралардаги қофияларга назар ташлангу, эплаб-сеплаб ёпиштирилган «мазмун»га боқинг!

Тўғри, бундай эплама шеърлар тўпламда оз. Аммо шоир тўғрисида ҳосил бўлаётган ёрқин тасаввурга соя ташлаб қўяди улар. Албатта халқ оғзаки ижодиётига хос бўлган ўйноқи вазнлардан фойдаланиш керак. Аммо уни суиистеъмол этмаслик шарт. Шеърият — бу сўз санъати. Ҳа, оз сўз билан кўп фикр айтиш, катта мазмунни ифода этиш, ифода этганда ҳам ҳамманинг таҳсини ва офаринига сазовор бўла оладиган даражада образли, гўзал ифода этишдир. Ғоявий позицияси аниқ, эстетик диди юксак, ҳаёт тажрибасига бой шоиргина бундай шеър ярата олади, албатта. Султон Акбарий буни яхши билади. Шунинг учун ҳам ишонамизки, у йўл қўйилган камчиликларни қисқа вақт ичида бартараф қилиб, катта совет поэзияси хазинасига муносиб ҳисса бўлиб қўшиладиган янги асарлар беради. Бу асарларнинг қаҳрамонлари албатта ўз ватандошлари — совет кишилари, Мирзачўл ерларини «оқ олтин» хазинасига айлантираётган меҳнат қаҳрамонлари замонамиз қаҳрамонлари — коммунизм қурувчилари бўлади.

Ф. НАСРИДДИНОВ.

КОМПЛЕКС ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

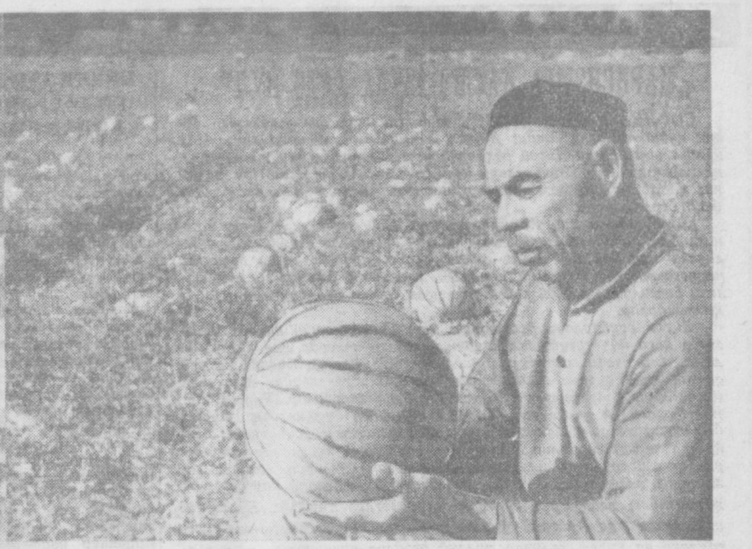

Қуни-қунжи тўлиб саҳий куз кириб келмоқда, ҳамма ерда деҳқонларимизнинг йил бўйи қилган меҳнатига якун ясаладиган пайт. Сабзавоткорлар, боғбонлар эл дастурхонига тонна-тонналаб маҳсулот тортиқ қилаётган ҳозирги пайтда пахтакорлар тер тўкиб етиштирилган «оқ олтин» дурдоналарини теришга киришдилар. Калинин бошқармасидаги «Коммунист» колхози далаларида бўлсангиз, азаматларнинг ғайрат ва ташаббусини кўриб таҳсин ўқийсиз.

Колхозда пахтадан мўл ҳосил етиштириш йўлида астойдил меҳнат қилинди. Бригадалар, звенолар ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этиб, ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб етилиши тўғрисида қайғурдилар.

Чап томондаги суратга бир назар ташланг, шу колхознинг пешқадам бригадири Фаттоҳ Набиев кенг пахтазорларга нигоҳ ташлаб турибди. Фаттоҳ ака ўз бригадаси аъзоларининг ишидан ҳурсанд. Қаранг, белга уриб турган ғўзаларини, ҳар тупида ғуж-ғуж кўсак. Озмунча меҳнат қилишмади, бригада аъзолари: культивация, суғориш, озиқлантириш ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш учун курашилди.

— Еримиз 75 гектар, — дейди Фаттоҳ ака, — ҳар гектаридан илгари 31 центнердан ҳосил топширишни планлаштирган эдик. Яқинда бригадамизда тўпланаётган ҳосилни чамалаб кўриб, 35 центнерданга мажбурият олдик. Ана шу мажбуриятимизни бажаришда ҳал қилувчи кунлар келиб қолди. Бригадамиз эрта-индин теримга тушай деб турибди. Ҳамма нарсани тахт қилиб қўйганмиз. Тош-тарозиларимиз, хирмонлар шай. Кўп минг килограммчи теримчиларимиз ўз зиммаларига конкрет мажбурият олган ҳолда ишга киришадилар.

Далада кун бўйи фидокорона меҳнат қилиб дам олишга чиққанингизда тўйиб овқатлангандан кейин ширин-шакар қовун-тарвузларни истеъмол қилиб чанқовни қондириш қандай гаштли. Бригадада бу тўғрида ҳам ғамхўрлик қилинган. Икки гектар ерга тарвуз уруғи экка эдик. Ҳар гектаридан кам деганда 50 тоннадан ҳосил олишни мўлжаллаб иш юритилди. Усимликнинг сувидан, озиғидан вақтида хабар олинди. Натижа ёмон бўлмади. Ҳар бири қучоққа зўрға келадиган тарвуз етиштирилди. Бунда сувчи Ориф Толиповнинг (ўнгдаги сурат) ҳиссаси каттадир. Ориф ака тарвузларнинг ширин бўлиб етилиши учун кўп меҳнат сарф қилди. Шунинг учун ҳам бригада аъзолари ундан миннатдор бўлмоқдалар.

Бу колхоз хўжаликнинг ҳамма тармоқларини комплекс ривожлантириш йўлидан бормоқда. Пахтачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик билан бирга чорвачиликни ҳам ривожлантириш учун кураш бораётир. Бунинг учун эса биринчи навбатда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш зарур, «дала маликаси»га эътиборни кучайтириш талаб қилинади. Колхознинг ўртоқ Иброҳим Исмоилов бошлиқ бригадаси ана шу шарафли ишга бел боғлаган. Бригадада маккажўхори экиш ва парвариш қилиш ишлари сифатли ўтказилди. Ҳар гектар ердан 50 центнердан дон ҳосили олиш мўлжалланган эди. Бригадир Иброҳим (ўртадаги расм) Исмоиловнинг қўлидаги маккажўхори сўталарига қаранг; донлари тўла, садафдек бир текис терилиб турибди. Ҳозир ана шу маккажўхори ҳосилини йиғиштириб олиш қизғин бормоқда. Бригада аъзолари ҳеч сўзсиз ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

Н. ИСАЕВ.
А. АБАЛЯН фотолари.

„МАЛИКА"ГА ОШИҚ ПАХТАКОР

Ўлмас опани Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз аъзолари ана шундай, деб аташади. Дарҳақиқат, Ўлмас опа серғайрат аёллардан. Унинг тиниб-тинчиганини кўрмайсиз. Қачон қарасангиз, меҳнат жабҳасида жавлон ураётган бўлади.

— Ғайратим қўймайди, — дейди Ўлмас опа Эрматова.— Меҳнат қилмасам, кўнглим ўрнига тушмайди. Ишлаганимда дилим қувнаб, роҳат қиламан. Шунинг учун ҳам уйда ўтиргим келмайди.

Ўлмас опанинг гапларида муболаға йўқ. У эрта баҳорда қурт тутиб, пилла топширади. Ундан кейин ғўза парваришига чиқади. Теримда ҳам кўпминг килограммчиларнинг олдинги сафида бўлади. Бу йил опа яна бир ташаббус кўрсатди. Бир қути қурт уруғини парваришлаб, 105 килограмм сифатли пилла топширди. Шундан сўнг колхоз правлениесига ариза билан мурожаат қилиб: «Маккажўхоричилик бригадасига ишга юборишларингизни сўрайман», — деди у. Бу таклиф колхоз раҳбарларига маъқул тушди. Уни маккажўхорикорлар бригадасига бошлиқ қилиб тайинлашди. Бригада 15 гектар ерда силосбоп поя, 10 гектар ерда маккажўхори дони етиштирадиган бўлди. Бригада аъзолари бир жон-бир тан бўлиб ишладилар. Механизатор Абдуваҳоб Абдураҳмонов ўз агрегатини моҳирлик билан бошқариб, маккажўхорининг бўйдор ва серсўта бўлиб ўсишини таъминлади.

Яқинда Ўлмас опа колхоз правлениесига рапорт топширди. Унда ҳар гектар ердан пландаги 400 ўрнига 700 центнердан силосбоп поя, 25 центнер ўрнига 30 центнердан дон олинганлиги айтилади.

Ўлмас опа ҳозирги пайтда пахта йиғим-теримига ҳозирлик кўряпти. У кўпминг килограммчиларнинг байроқдори эмасми, бу йил 12 тонна «оқ олтин» териб беришга аҳд қилди. Колхозда йиғим-терим бошланган дастлабки кунлардаёқ бу меҳнатсевар аёл пахтазорга шўнғийди.

Қ. ЗОКИРОВ.

50 ЦЕНТНЕР УЧУН

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова бошлиқ бригада пахтакорлари йил бошидан астойдил меҳнат қилиб келишаяпти. Натижа чакки бўлмаяпти. Бригаданинг ғўзалари ҳосилдор, ҳар тупида 10—11 тадан бўлиқ кўсак санайсиз.

Лекин бу бригада аъзоларини қаноатлантирмаяпти. Улар Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республика қишлоқ меҳнаткашларига қарата чиқарган Мурожаатини муҳокама қилиб, гектарларда 50 центнерга етказиб «оқ олтин» дурдоналари тўплашга аҳд қилишди.

— Биз олинган мажбуриятга яраша ҳосил тўплаш учун курашиб, ғўза парваришини қизғин давом эттираяпмиз, — дейди бригада бошлиғи С. Гулаҳмедова, — суғориш, қатор ораларини юмшатиш ва бошқа агротехника тадбирлари ўз вақтида амалга оширилмоқда. Ғайратга ғайрат қўшиб ишлаб, пахта йиғим-терими бошлангунгача парваришни тўхтатмаймиз.

Бу йил бригаданинг 50 гектар майдондаги пахтаси «зангори кема»лар билан териб олинади. Машина теримига ажратилган пайкаллардаги ғўзалар алоҳида парваришланяпти. Терим мавсумига пухта тайёргарлик кўрилаётир. Йўл ва кўприклар тузатилиб, пахта терим машиналари айланадиган жойлар текисланмоқда.

Колхознинг С. Абдуллаев, Т. Мамалов бошлиқ бригадаларида ҳам йиғим-теримга тайёргарлик уюшқоқлик билан олиб борилаётир.

Қ. ТУХТАШЕВ.
Бўка. Ҳамза номли колхоз.

ҲАР БИР СОВХОЗ РЕНТАБЕЛЬ БЎЛСИН!

(Боши биринчи бетда)

«Пахтаорол», «ВЛКСМ 30 йиллиги», 1-«Ғаллаорол», «Конимех», «Устюрт» ва бошқа бир қанча илғор коллективлар кенгашда бошқаларга ўрнак қилиб кўрсатилди ва бу совхозларда ҳам ишда юксак иқтисодий натижаларга эришилганлиги мисоллар билан айтиб берилди.

ЭКОНОМИКАНИ ЧУҚУР БИЛАЙЛИК, ҲАР БИР ТИЙИННИ ТЕЖАЙЛИК

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққанлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш ишларини олиб боришда юксак маҳоратнинг ҳал қилувчи аҳамияти борлигини, бу эса хўжаликларнинг рентабел ишлашини таъминлайдиган асосий шарт эканлигини таъкидлаб, совхозларда иқтисодий иш даражасини ёппасига оширишнинг муҳимлигини кўрсатиб ўтдилар. Аслини олганда, булар бир-бирига боғлиқ ишдир. «Совой», Ўзбекистон ССР беш йиллиги номидаги, «Пахтаорол» ва бошқа илғор совхозлар коллективларининг тажрибаси шунинг учун ҳам диққатга сазовордирки, улар ишлаб чиқаришнинг юксак маданияти учун курашни конкрет равишда ва пухта ўйлаб олиб бормоқдалар, аниқ ва муайян мақсадни кўзлаб ишламоқдалар, бу мақсадга эришмоқ учун меҳнатни моҳирлик билан ташкил этмоқдалар, хўжалик фаолиятининг натижаларидан ҳар бир ходимнинг моддий манфаатдорлиги принципини амалга оширмоқдалар.

«Пахтаорол» совхозининг бош бухгалтери М. А. Тангушбоев сўзга чиқиб, бундай деди:

— Иш натижаларининг яхши бўлишига эришмоқ, зарар кўрсатмасдан, балки фойда олмоқ учун ҳар бир совхозда хўжалик ҳисобини жорий қилиш керак. Совхоз ишлаб чиқариш экономикасини юксалтиришнинг ҳамма воситаларини фақат хўжалик ҳисоби билан ишга солиш, бутун коллективни рентабеллик учун актив ва амалий курашга сафарбар қилиш мумкин.

«Пахтаорол» совхозида хўжалик ҳисоби жуда ҳам такомиллаштирилди. Совхоз бўлимларининг ҳаммаси мустақил балансга ўтказилди. Ишчилар ва мутахассисларнинг оладиган иш ҳақи, мукофотлари уларнинг хўжаликда бажараётган иш натижаларига қатъий боғлик қилиб қўйилди. Хўжалик ҳисобининг кўрсаткичлари ҳар бир ишчи ва мутахассисга, ҳар бир бригада ва фермага аниқ маълум қилиб қўйилди.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, агар иш натижалари ўз вақтида якунланиб турилмаса, хўжалик ҳисоби расмий бир нарса бўлиб қолиши, ўзининг бутун аҳамиятини йўқотиб қўйиши мумкин.

Буларнинг ҳаммаси кўпчиликка маълум ҳақиқатлар бўлиб кўриниши мумкин. Бироқ, кенгашда қайд қилиб ўтилганидек, республиканинг кўп совхозларида тийин уёқда турсин, ҳатто сўмни ҳам ҳисоблашга одат қилинмаган, иқтисодий ишни орқага суриб қўймоқдалар, ҳисобга олиш ва бутун молия хўжалиги эътибордан четга суриб қўйилишига кўникиб қолганлар. Айрим хўжаликларда моддий ресурслар исроф қилинаётганлигига, молия интизомининг талаблари қўпол равишда бузилаётганлигига, маҳсулот таннархи бениҳоя баландлигига асосий сабаблардан бири шу эмасмикин? Республика молия министри В. Муродхўжаев, Давлат банки Ўзбекистон конторасини бошқарувчисининг ўринбосари И. А. Сенчук ва музокараларда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар бу ҳақда жуда кескин қилиб гапирдилар.

Хўжалик ҳисобини жорий қилиш, совхозларда иқтисодий ишни авж олдириш, бу ишга кенг жамоатчиликни тортиш республика Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг ва бу министрликнинг жойлардаги органларининг, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг диққат марказида туриши лозимлиги кенгашда уқтириб ўтилди.

КАДРЛАР БИЛАН ИШЛАШНИ ТЎҒРИ ТАШКИЛ ЭТИШ — АСОСИЙ ВАЗИФА

Кенгашда сўзга чиққанларнинг ҳаммаси битта асосий фикрни уқтириб ўтдилар. Бу фикр шундан иборатки, совхозларнинг қолоқлигини тугатиш, ҳамма хўжаликларни илғорлар даражасига кўтариш учун, аввало, кадрларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масалалари тўғри ҳал қилиниши, хўжалик раҳбарларининг давлат топшириқларини ва социалистик мажбуриятларни бажариш учун, ишдаги сифат кўрсаткичлари учун масъулиятларини ошириш керак.

Совхозлардаги раҳбар кадрларнинг состави кейинги йилларда бирмунча яхшиланди. Лекин бу соҳада ҳали кўп иш қилиниши керак. Ҳар бир хўжаликка, ҳар бир совхоздаги бўлим ва бригадага ишлаб чиқаришнинг юксак маданиятини таъминлай оладиган тажрибали ва ташаббускор раҳбар бошлиқ қилиб қўйилиши, бу раҳбарлар қишлоқ меҳнаткашларининг моҳир ташкилотчиси ва тарбиячиси бўлиши лозим.

Ғузор ишлаб чиқариш бошқармаси план бўлимининг бошлиғи Н. Ҳикматов, «Конимех» совхозининг старший экономисти Ш. Самоликов ва музокараларда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар молия — иқтисод ходимларининг, айниқса бош бухгалтерларнинг совхоз ишлаб чиқаришининг рентабеллиги учун курашдаги ролини бутун чоралар билан ошириш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар. Камчиликларни йўқотиш учун жон куйдирмай, уларни қайд қилиш билан шуғулланаётган, бу камчиликларга тоқат қилаберган, ношуд раҳбарларга ўзининг жиловини бериб қўйган бухгалтер ёки экономистни ўз вазифасини тўғри тушунган ва бажараётган киши деб бўлмайди. Молия ва планлаштириш ходимлари, совхозлардаги бутун иқтисодий ишларни амалга оширишда етакчилик қилишлари, юксак даражада принципиал бўлишлари, ҳар бир ишга давлат манфаати нуқтаи назаридан қарашлари лозим.

Партия органларининг энг муҳим вазифаси шуки, улар кадрлар билан ишлашни тўғри йўлга қўйишлари керак. Бу муҳим ишдаги жиддий камчиликларни йўқотиш, совхозлардаги ходимларни тарбиялаш тўғрисида ғамхўрликни ошириш ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг, совхозлар партия ташкилотларининг энг биринчи вазифасидир.

Фарғона область қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш бошқармасининг бошлиғи Ш. А. Миртолипов, Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министри В. В. Бритов ва кенгашда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар шуни кўрсатиб ўтдиларки, республика совхозлари шу йилнинг ўзидаёқ ишлаб чиқаришнинг рентабел бўлишини таъминлашлари мумкин ва лозим. Бунинг учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўриш, пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва терим кампаниясини намунали ўтказиш, пахта териш техникасидан самарали фойдаланиш, чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш ва зарур миқдорда ем-хашак запасларини вужудга келтириш, дон хўжалигини анча кенгайтиришни, сабзавот, мева ва бутун қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришни таъминлаш керак.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгаш тамом бўлганидан кейин Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги совхозлардаги бош бухгалтерларнинг семинарини ўтказди. Бу семинарда республиканинг илғор хўжаликлардаги иқтисодий ишни ташкил этиш тажрибаси батафсил ўрганилди. (ЎзТАГ).

ЧОРВА ҚИШЛОВИГА НАМУНАЛИ ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

„БИР ГАП БЎЛАР КЕТАР-ДА..."

Колхоз раиси А. Чўлибоев районда бўлган мажлисдан мулзам бўлиб қайтди. «Нима қилиш керак, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш оқсаётган эмиш-ку!»

Раис дарҳол ферма мудири Чўли Ражабовни чақиртирди.

— План қачон бажарилади.— деди у,— ёки йил охирида ўтган йилдагидек бармоқ тишлаб қоламизми?

Ферма мудири раиснинг феълини тушунди.

— Бу йил ишимиз чакки эмас, мана ҳозиргача сут топшириш йиллик планини 36,8 процент... шу ерга келганда ферма мудирининг тили гапга келмай қолди. Раис унинг гапини бўлди.

— Ўтган йили ҳам мағрурланиб юрабериб йил охирида доғда қолдик. Чорвачиликдан фойда ўрнига 16800 сўм зарар кўрилди. Хўш — бунинг сабаби нимада?

— Нимада бўларди, ҳамма айб молларнинг ўзидада.— деди ферма мудири, — бўлмасам 1 центнер сутнинг таннархи 6.4 сўм ўрнига 11.8 сўмга, 1 центнер гўштнинг таннархи 10.6 сўм ўрнига 11.7 сўмданга тушармиди?

Раис бундай ўйлаб қараса ферма мудири ҳақ, айб молларнинг ўзида-да! «Маҳсулот бермагандан кейин нима қилардик» деди-да хотиржам бўлди. «Йил охирига вақт узоқ, бир гап бўлар кетар-да» деб қўйди. Лекин маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг асосий омили ҳисобланган етарли ем-хашак тайёрлаш ҳамда силос бостиришни тезлаштириш ҳақида ўйламади.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоз ҳар йили ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда оқсайди. Колхоз аъзолари бу йил 150 центнер гўшт, 380 центнер сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришлари керак. Лекин колхозда чорвачиликни ривожлантириш учун астойдил курашилмаяпти. Бўлмасам йил охирлаб қолганига қарамай гўшт топшириш 49 процент, сут топшириш 36,8 процент бажарилармиди!?

Колхозда чорва моллари зотини яхшилаш ва шу йўл билан маҳсулот миқдорини ошириш учун курашилмаяпти. Мавжуд 50 бош сигирнинг ҳаммаси ҳам жайдари сигирлар бўлиб, уларнинг наслини сунъий йўл билан яхшилаш эътибордан четда қолмоқда. Шунинг учун йил бошидан бери ҳар бош сигирдан 350—400 литрдан сут соғиб олинган, холос.

Халқимизда озуқли от хоримас, деган мақол бор. Бироқ бу ерда етарли озуқа жамғариш ҳақида жиддий шуғулланишмаяпти. Бўлмаса колхоз бўйича ҳозиргача 750 тонна ўрнига бор-йўғи 112 тонна силос бостирилиб, бу соҳадаги топшириқ 15 процент қилиб бажарилармиди!? Афтидан колхоз раҳбарлари ўтган йили молларга ем-хашак етмай қолиб четдан 7103 сўмлик озуқа сотиб олинганлигини унутган бўлсалар керак.

«Ленинизм» колхози йирик хўжаликлардан ҳисобланади. Лекин ана шу колхозда ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда унинг мустаҳкам озуқа базасини яратиш ишлари ўлда-жўлда.

1962 йилда колхоз чорвачиликдан 74 минг сўмлик зарар кўрди. Маҳсулот етиштириш учун ортиқча маблағ сарфланди.

Колхозда 1 центнер сут таннархи 11.8 сўм ўрнига 16.3 сўмга тушди. Тухум етиштириш учун эса мўлжалдагидан карийб икки баравар ортиқча маблағ сарфланди.

Колхоз раҳбарлари (раиси Ғ. Азаматов, партия ташкилотининг секретари И. Махсумов ўртоқлар)дан бу ҳақда сўрасангиз «ўтган йили пахта билан овора бўлиб, чорвачиликка қаролмагандик, бу йил дўндирворамиз», дейишади.

Лекин бу қуруқ ваъда, холос.

Колхозда бу йил ҳам чорвачилик аянчли аҳволда. Жамоат чорвачилигини ривожлантириш, чорвадорлар ўртасида ишни социалистик мусобақа асосида ташкил этиш қониқарсиз бажарилмоқда. Шунинг учун ҳам колхозда ҳозиргача давлатга 150 центнер ўрнига 73 центнер гўшт, 380 центнер ўрнига 140 центнер сут топширилган.

Бошқармадаги Калинин номли, «Ленинобод» колхозларида ҳам чорвачилик маҳсулотлари топшириш планлари қониқарсиз бажарилмоқда. Ҳозиргача Калинин номли колхозда гўшт топшириш йиллик плани 39 процент. «Ленинобод» колхозида 29 процент бажарилган. «Гулистон», Тимирязев номли колхозларда сут топшириш бундан ҳам ёмон аҳволда.

Хўш, бунинг сабаби нимада?

Озуқа сероб бўлса, сут-гўшт мўл бўлади, дейди чорвадорларимиз. Бу йил бошқарма бўйича 21850 тонна ем-хашак тайёрланиши, 47000 тонна силос бостирилиши керак.

Лекин кўпгина хўжаликларда беда ва пичан жамғариш ҳамда маккажўхоридан силос бостиришга бефарқ қаралмоқда.

«Ленинизм» колхозида 1100 тонна ем-хашак тайёрланиши, 2200 тонна силос бостирилиши керак. Колхозда чорванинг мустаҳкам озуқа базасини бунёдга келтириш учун етарли курашилмаётир. Янгийўллик чорвадорларнинг бир ярим йиллик ем-хашак жамғаришдек олижаноб ташаббуси бу ерда ҳам маъқулланган эди. Афсуски амалий иш ўрнига ваъдабозликдан нарига ўтилмаяпти. Ем-хашак жамғаришга етарли ишчи кучи ва транспорт ажратилмаганлиги, трактор сенокосилкалардан унумли фойдаланилмаётганлиги сабабли ҳозиргача 503 тонна ем-хашак тайёрланган. Маккажўхоридан силос бостириш бундан ҳам ёмон аҳволда. Бу ерда шу кунга қадар 2200 тонна ўрнига 407 тонна силос бостирилган, холос.

Свердлов номли колхозда 125 гектар ерга «дала малика»си экилган эди. «Малика» парвариши анча дуруст бўлди. Маккажўхорикорлар ҳар гектар ердан 400 центнердан кўкпоя ва 25 центнердан дон олишлари керак, қимматли дамлар ўтиб бораётганига қарамай, силос бостириш кечиктирилмоқда. Натижада маккажўхори иссиқда қовжираб, озуқа моддаларини йўқотмоқда. Колхоз раҳбарлари (раиси А. Абдимўминов, ферма мудири А. Жумабоев ўртоқлар) силос бостиришни тезлаштиришга жиддий эътибор бермаётирлар.

Ишнинг бундай суст боришига сабаб нима? Бунинг бирдан бир сабаби шуки, хўжаликларда техникадан жуда ёмон фойдаланилмоқда. Колхоз ва совхозларда 49 та силос ўриш комбайнлари ишлаши керак. Лекин айни кунларда силос бостиришда қатнашаётган комбайнлар сони 20—22 тадан ошмаётир.

Чорвадорлар яқин йиллар ичида суғориладиган ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 75 центнердан, бошқа ерларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштиришлари керак. Шундай экан, бўкаликлар чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин даражада кўпайтириш, етарли озуқа жамғаришлари лозим. Ахир, қуруқ ваъда билан чорва молларни тўйдириб бўлмайди-ку?!

Т. ҚОСИМОВ.

Кино келганда колхозга, раис кўп хурсанд бўлди, экранда ўз айбин кўриб, сўнг жуда мулзам бўлди. А. Ҳолиқов чизган расм.

ҒАЛЛА ФРОНТИДАН ХАБАРЛАР

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ЧИНОЗ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг ғаллакорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар лалмикор ерларнинг бир қисмига буғдой экишганди. Об-ҳавонинг қулай келиши, айниқса ёғингарчиликнинг кўп бўлиши орқасида ғалла яхши бўлди. Комбайнчи ўртоқ Лутфий Гатауллин етиштирилган мўл ҳосилни тезда йиғиштириб олиш йўлида фидокорона меҳнат қилди. Натижада ғалла сира нобуд қилинмай тўла йиғиштириб олинди. Колхозчилар давлатга пландан ташқари 44 тонна ғалла сотишди.

Шунингдек «Қизил Октябрь» колхозининг деҳқонлари ҳам ғалладан мўл ҳосил етиштиришди . Бу ерда ўртача ҳар гектар ердан беш центнерга етказиб ҳосил йиғиштириб олинди.

Колхоз ғаллакорлари келгуси йили ғалла майдонларини кенгайтириш ва мўл ҳосил олиш учун ҳозирдан бошлаб тайёргарлик кўрмоқда.

ОЛТИН БОШОҚЛАР

ТУЙТЕПА. (Уз мухбиримиздан телефон орқали олинди). Бошқармада йирик хўжалик ҳисобланган Свердлов номли колхоз ғаллакорлари ажойиб ютуқни қўлга киритдилар.

— Бу йилги баҳорнинг яхши келиши, — дейди колхоз раиси Х. Латипов, — қир ерларда ҳам бўлиқ олтин бошоқлар етилишига сабаб бўлди. Ана шундай суғорилмайдиган 1100 гектардан ошиқроқ майдонда деҳқонларимиз мўл-кўл дон ҳосили етиштирдилар.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам свердловликлар етти йилликнинг бешинчи йилида халқ, она-Ватан олдида берган сўзларининг уддасидан чиқдилар. Улар давлат омборларига пландаги 262 тонна ўрнига 450 тоннага яқин дон етказиб бердилар. Бу кўрсатгич ўтган йили давлатга сотилган дондан 16 минг пуд кўп демакдир.

Колхоз ғаллакорлари бундай ғалабани меҳнат, меҳнат ва яна баракали меҳнат қилиш туфайли қўлга киритдилар. Етиштирилган ҳосилни ўриб-янчиб олишда Санатуллаев, Т. Омонқулов каби комбайнчи ўртоқлар бошқаларга ўрнак бўлдилар.

Хўжалик деҳқонлари давлатга яна 175 тонна маккажўхори сотиш учун астойдил меҳнат қилаяптилар. Низом Исломов бошлиқ бригада маккажўхорикорлари 35 гектар ердан ажойиб ҳосил етиштирдилар. Улар ҳар гектар ердан 50 центнердан дон олиш учун курашаяптилар. Аҳдига вафодор бу деҳқонлар албатта ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

ТУҲФА

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Гулистон» колхози ғаллакорлари бу йил 650 гектар ерда дон етиштирдилар. Улар шу майдондан 454 тонна ғалла йиғиштириб олишни планлаштиргандилар. Колхознинг баҳорикор ерларида етиштирилган ғалланинг бошоқлари сердон бўлди. Ғаллакорлар ҳосилнинг бирор донасини ҳам нобуд қилмай ўриб-йиғиб олиш учун астойдил курашдилар. Натижада колхоз омборига 470 тонна дон тўкилди. Уртоқ Абдураим Алимов бошлиқ дон бригадасининг аъзолари ҳар гектар ердан 8—10 центнердан ғалла йиғиштиришга муваффақ бўлдилар.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

„МАРКСИЗМГА ҚАРШИ ЖУДА ХАТО ЙЎЛ“

СОФИЯ, 29 август. (ТАСС). «Работническо дело» газетаси бугун қуйидагиларни ёзади: Жаҳон коммунистик ҳаракатининг ялпи йўлига зид бўлган Хитой раҳбарларининг марксизмга қарши кўпгина қарашлари ва ҳаракатлари шунинг натижасида келиб чиқмоқдаки, улар ҳозирги замоннинг характерига ниҳоят даражада хато баҳо бермоқдалар.

Хитой раҳбарлари Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг Москва Кенгашлари эълон қилган баёнотларга қўл қўйганликларига қарамай деб ёзади газета, ҳозир улар халқаро вазиятга маркача-ленинча берилган анализга, ижтимоий тараққиётининг йўлини белгиловчи асосий кучга берилган баҳога очиқдан-очиқ ҳужум қилмоқдалар.

Хитой раҳбарлари ўзларининг марксизмга қарши ниҳоят даражада хато йўл тутаётганликларини яна шу нарсада ҳам кўрсатдиларки, деб ёзади газета, улар атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида Москвада имзоланган Шартномага қўшилишдан бош тортдилар. Улар Совет Иттифоқига ва унинг тинчликсевар сиёсатига туҳматдан иборат баёнотлар эълон қилдилар, жаҳон коммунистик ҳаракатининг ялпи йўлига қарши чиқдилар. Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг Москва кенгашларидан кейин ўтган йилларда халқаро вазиятнинг ривожланиши, дейилади мақолада, халқаро коммунистик ҳаракатнинг ялпи йўли тўғрилигини исботлаб турибди. Бу йўлни изчиллик билан ўтказиш революцион ишчилар ҳаракатининг, мустамлака ва қарам халқлар миллий озодлик курашининг янги катта муваффақиятлар қозонишига, тинчлик миллий мустақиллик, демократия ва социализм учун курашда янги ғалабалар қозонишига ёрдам беради.

Шунинг учун ҳам бутун дунёдаги Коммунистик партиялар Москва кенгашларида ишлаб чиқилган ялпи йўлни ҳимоя қилишни ўзларининг бурчлари, деб ҳисоблайдилар ва КПСС нинг позициясини қатъий равишда қўллаб-қувватламоқдалар.

Мамлакатимиздаги коммунистлар ва барча меҳнаткашлар дейилади газетанинг мақоласида, Хитой раҳбарларининг бузғунчилик ва авантюристик позициясини қатъиян қораламоқдалар.

18 ЛАР КОМИТЕТИДА

ЖЕНЕВА, 29 август. (ТАСС). Қуролсизланиш масалалари билан шуғулланувчи 18 давлат комитети ўзининг бугунги мажлисида комитетнинг шу йил апрель ойидан сентябрь ойигача бўлган даврдаги фаолияти тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясига ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш комиссиясига тақдим этиладиган доклад лойиҳасини маъқуллади. Комитетнинг ҳар иккала раиси С. К. Царапкин (СССР) ва Ч. Стелл (АҚШ) томонидан тақдим этилган бу докладда ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида Москва Шартномаси имзоланганлиги алоҳида қайд қилинган ва 18лар комитети Жаҳон жамоатчилиги томонидан қизғин қувватланган шу шартномани муваффақиятли тузиш ишига ўз ҳиссасини қўшганлиги кўрсатиб ўтилган.

Бугунги мажлисда СССР, АҚШ, Буюк Британия, Чехословакия, Румыния, Польша, Ҳиндистон, Швеция, Бирлашган Араб Республикаси, Нигерия ва бошқа давлатларнинг вакиллари сўзга чиқиб, қуролсизланиш проблемасининг турли жиҳатларига ҳамда халқаро кескинликни юмшатишга ва шу тариқа ёппасига ва батамом қуролсизланишни амалга оширмоқ учун қулай вазият вужудга келтиришга ёрдам берадиган чора ва тадбирларга тўхталиб ўтдилар.

18лар комитети Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 17 сентябрда очиладиган сессиясида қуролсизланиш ҳамда ядро синовлари масаласи муҳокама қилинадиган бўлганлиги сабабли ўз ишини 1 сентябрдан бошлаб вақтинча тўхтатиб туришга қарор қилди. Мазкур масалалар Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳокама қилиниб бўлгандан кейин бир ҳафтадан кечиктирмай 18лар комитети ўз ишини яна қачон бошлашини белгилаб олади.

ИРҚЧИЛАР ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯДАН ҲАЙДАБ ЧИҚАРИЛДИ

РИМ, 29 август. (ТАСС.) Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ташаббуси билан Римда туризм ва саёҳатларга бағишланиб ўтказилаётган халқаро конференция Португалия ва Жанубий Африка Республикасининг ҳукуматлари ирқчилик сиёсатини ўтказаётганлиги сабабли уларнинг вакилларини мажлисдан ҳайдаб чиқарди. Португалия ва Жанубий Африка Республикаси вакилларининг конференцияда қатнашуви «ўринли ва матлуб эмас» шу сабабли улар конференциядан чиқиб кетишлари керак, деб Африканинг 15 мамлакати томонидан тақдим этилган резолюцияни делегатларнинг кўпчилиги ёқлаб овоз берди. Жазоир вакили Буларуф ўз нутқида бундай деди. Бу сўзларнинг маъноси нотўғри талқин қилишларига ўрин қолдирмайди. Ирқчилар конференциядан чиқиб кетишлари лозим. Конференция раиси ва унинг ўринбосарлари бу қарорни амалга оширишлари керак.

Африка мамлакатларининг резолюциясини шу резолюция авторлари билан бирга социалистик мамлакатларнинг (СССР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Чехословакия Социалистик Республикаси, Венгрия, Польша, Румыния ва Югославия). Осиёдаги бир қанча мамлакатнинг (Ҳиндистон, Индонезия, Покистон, Непал, Саудия Арабистони, Сурия, Афғонистон, Эрон, Ироқ, Иордания) ва Боливиянинг вакиллари ёқлаб овоз бердилар. АҚШ, Англия, Франция, Бельгия, Голландия, Япония, Туркия, Испания ва бошқа баъзи мамлакатларнинг вакиллари бу резолюцияга қарши овоз беришди.

МАНОЛИС ГЛЕЗОС АФИНАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

АФИНА, 29 август. (ТАСС). «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати Грециянинг миллий қаҳрамони Манолис Глезос Совет Иттифоқига ва Францияга қилган сафаридан кеча бу ерга қайтиб келди. Бирлашган демократик сўл партиянинг (ЭДА) шу партия раиси Пасалидис бошчилигидаги раҳбарлари, Греция жамоатчилигининг вакиллари Глезосни Афина аэропортида қизғин кутиб олдилар.

Глезос матбуот вакиллари билан суҳбатда Греция реакцияси томонидан, Глезос автоном Македония давлати тузиш керак деган гапни айтди деб бошлаб юборган туҳмат компаниясини яна кескин фош қилиб ташлади. Фақат ақлдан озган кишигина, деди Глезос шундай проблема бор деб даъво қилиши мумкин. Бу туҳмат пуч бўлиб чиққанлиги ҳаммага равшан бўлди ва грек халқининг эътиборини Греция олдида турган проблемалардан чалғитиш мақсадидагина бу масалани реакция яна кўтариб чиқиши мумкин, деди Глезос.

АҚШдаги негрлар тенг ҳуқуқли бўлиш учун курашни авж алдираётирлар. Суратда: Нью-Йоркда ирқий камситишларга қарши плакатлар кўтариб чиққан намойишчилар.

Пренс Латин — ТАСС фотоси.

Пойтахтнинг Навоий кўчасида Ўрта Осиёда энг йирик ҳисобланган понорамалик кино-театр қад кўтармоқда. Унда 2500 ўрин бўлади. Суратда: қурилиш комплекс бригадасининг бошлиғи А. Мусаев (чапдан) бетончи Ф. Аҳмедова ва монтажчи В. Завьяловлар билан қурилиш ҳақида суҳбатлашмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

БАЛИҚ — БОЙЛИК

Бу йил баҳор ойи балиқчиларимиз учун анча қулай келди. Ёғингарчиликнинг кўп бўлиши натижасида Сирдарё суви қирғоқлардан тошиб, бир қанча кўллар ҳосил бўлди. Уларда миллионлаб балиқчаларни кўриш мумкин эди. Ёз ойлари анча иссиқ келди. Натижада сув камайиб қирғоқдан анча пасайиб кетди. Сувнинг тошиши натижасида ҳосил бўлган кўлчалар қирғоқдан ажралиб қолди.

Тошкент область балиқ овлаш жамияти июль ойида Сирдарёнинг ўнг қирғоғида ва унга ёндошган сувлоқ ерларда текшириш ишлари олиб борди. Натижада миллионлаб балиқчалар бўлган кўл ва ҳовузчалар топилди. Овчилик жамиятининг махсус ташкил этилган бригадаси беш кун ичида бу жойларда тўр ва тўсиқлар билан 2 миллионга яқин балиқчаларни тутиб, Сирдарёга қуйиб юборишди. Тутилган балиқларнинг 90 проценти сазан, 8 проценти карась балиқчалари эди.

Бу ишнинг иқтисодий фойдаси шундаки, келаси йил дарёга қуйиб юборилган бу балиқчалар 3 минг центнер гўшт бўлади демакдир. 1965 йилда эса улар 5—6 минг центнерга етади.

Ҳозир Тошкент область овчилар ва балиқчилар жамияти бригадаси балиқчилик инспекцияси ходимлари билан биргаликда мана шу суви қуриб кетаётган ҳавза ва кўлчалардаги балиқчаларни сақлаб қолиш учун иккинчи марта уларни тутиш билан шуғулланмоқдалар.

Ўзбекистон балиқчилик хўжалиги ходимлари Чирчиқ ва Назарбекдаги Пушкин номли колхозда карп ва карась балиқларини сунъий равишда кўпайтириш ишларини авж олдириб юборганлар. Ҳар йили куз ойларида бу ерлардан балиқлар тутилиб, савдо тармоқларига юборилади ва аҳолини балиқ билан таъминлаб турилади. Сирдарёнинг тошиши натижасида ҳосил бўлган кўл ва ҳавзалардаги балиқларни сақлаб қолиш Ўзбекистон балиқчилик хўжалиги бераётган ҳозирги маҳсулотдан бир неча марта ортиқ балиқни қўлга киритиш демакдир.

Шунинг учун ҳам юқорида номлари қайд қилинган жойлардаги ёшлар, комсомоллар сувнинг қуриб қолиши натижасида балиқчаларнинг нобуд бўлиб кетишига бепарволик билан қараб турмасдан, уларни сақлаб қолиб республикамиз табиий бойликларини янада кўпайтириш ишига муносиб ҳиссаларини қўшишлари керак.

П. ПИРОГОВСКИЙ,
область овчилар ва балиқчилар жамияти раисининг ўринбосари.

РАНЖИШ ВА УМИД УЧҚУНЛАРИ

ФУТБОЛ ОБЗОРИ

□ □ □

Агар футбол командаларининг эҳтиёжлари ҳақида эълон бериш расм бўлганда эди, совет ишқибозлари ёз бошларида, албатта, шундай сўзларни ўқир эдилар: «СССР терма командасида 11 та вакант жой бор. Ветеранлар ўрнини олиш учун палон жойда, палон вақтда конкурс бўлади».

Вакант жой ҳақида эълон, албатта, бўлгани йўқ. Аммо конкурс бўлиб ўтди. Ҳатто, бу конкурс маълум натижалар ҳам берди. СССР терма командаси деярли батамом янгиланди. Тренерлар ҳам, ўйинчилар ҳам шу ҳисобга киради.

Нима сабабдан шундай бўлди?

Совет футболчилари, маълумки, Европа кубогининг эгасидирлар. Шу йил кузда, октябрь ойида улар бу номни Италия терма командаси билан бўладиган биринчи кубок олишувларида ҳимоя қиладилар. Рақиб жуда кучли. Унинг Чилида муваффақиятсизликка учраб, энди ўзини оқлаш иштиёқида эканлигини ҳам ҳисобга олиш керак. СССР терма командаси ҳам Чилида шуҳрат қозонолмади ва у ҳам Европа кубоги учун бўладиган ўйинларни бой берилган обрўсини тиклашдаги энг қисқа йўл деб ҳисобламоқда.

Совет футболчиларининг бу «мавсум матчи»га тайёргарлиги стадионларда ўт кўкариши биланоқ бошланган эди. Бироқ СССР терма командасининг биринчи халқаро учрашувлариёқ — Швеция футболчилари, Италиянинг «Фиорентина» ва Бразилиянинг «Фламенго» командалари билан бўлган ўйинлари аҳвол яхши эмаслигини кўрсатди. Икки мағлубият ва «Фламенго» билан бўлган дуранг мутахассисларни ҳам, ишқибозларни ҳам ўйлатиб қўйди. Терма командани ҳар томондан танқид қила бошладилар. Бу танқидда маълум даражада асос бўлганлиги учун СССР футбол федерацияси команда раҳбарларини ўзгартириш ҳақида қарор қабул қилди. Спорт доираларига яхши маълум бўлган Константин Бесков старший тренер этиб тайинланди. У аввал Москва «Динамо»сининг етакчи ҳужумчиси бўлган ва юксак техникаси ҳамда тактик лаёқати жиҳатидан ажралиб турарди.

Бесков терма командада кўпгина футболчиларни, шу жумладан ёш футболчиларни ўйнатиб кўрди. Ҳозир команданинг узил-кесил состави аниқланганича йўқ. Бу, эҳтимол, Венгрия терма командаси билан бўладиган ўртоқлик учрашувидан сўнг ҳал бўлса керак. Ўртоқлик учрашуви Москвада 22 сентябрда бўлади.

Терма командада ўйнаш учун ветеранлардан дарвозабон Лев Яшин, ҳимоячи Эдуард Дубинский, ярим ҳимоячи Валерий Воронин, команда дирижёри, ҳужумчи Валентин Иванов ва ўнг қанот ҳужумчиси Слава Метревелилар ҳали ҳам лойиқ деб ҳисобланмоқдалар.

Чап қанотда Михаил Месхи ўрнига эҳтимол жуда чаққон ва ишчан Галимзян Хусаинов ўйнаса керак. Ярим ҳимояда машҳур Игорь Нетто ҳозирча ўрнини Валерий Короленковга бўшатиб берди, ҳимояда Алексей Корнеев, Валерий Дикарев, Виктор Шустиков ва бир қатор янги ўйинчилар пайдо бўлди. Яна бошқа даъвогарлар ҳам бор. Улар орасида мен типик марказий ҳужумчи, баланд бўйли, кучли зарбга эга бўлган ва тактик сезгиси чакки бўлмаган Геннадий Красницкийни айтиб ўтмоқчиман.

Янгиланган СССР терма командаси бир неча халқаро ўртоқлик учрашувлари ўтказди ва уларни ютди. Венгрия чемпиони «Ференцварош» командаси устидан 6:2 ҳисобида қозонилган ғалаба улар орасида бир мунча аҳамиятлисидир. Совет футбол ишқибозларида яна умид пайдо бўлди. Бу умидни олимпиада терма командасининг муваффақиятли ўйинлари оширди. Олимпиадачиларимиз бирнеча халқаро ўртоқлик учрашувларини ютдилар, сўнгра Финляндиянинг терма олимпиада командасини умумий 11:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб биринчи саралаш тўсиғидан ўтдилар.

Мавсум бошидаги СССР биринчилиги ўйинлари жуда ҳам бўш бўлди. Мавсумнинг дастлабки ойлари давомида ўтган йилги биринчиликда иккинчи ўринни олган Москванинг «Динамо» командаси бирнеча очко фарқи билан мусобақа пешқадами бўлиб қолди. 1962 йилги СССР чемпиони — Москванинг «Спартак» командаси бирнеча мағлубиятга учраб кейинда қолди. Мамлакатнинг экс-чемпиони Киев «Динамо»си ҳам шундай аҳволга тушди. Буларнинг ҳаммаси чемпион номини олиш учун кураш кескин бўлишидан дарак бермасди.

Бироқ, вақтинча бўлган танглик орқада қолди. Секин-аста бизнинг футболимиз осмонида қуёш чиқди. Гарчи бу қуёш ёрқин бўлмаса ҳам ҳарқалай нур сочабошлади. Терма команда умидвор қилди. Мамлакат чемпионатида кураш маълум даражада кескинлашди.

Август ойида биринчи давра мусобақаларининг охирига келиб пешқадамлар — Москва динамочиларига бирнеча команда — «Динамо» (Тбилиси), «Зенит» (Ленинград»), «Динамо» (Минск) жуда яқинлашди. Мамлакат чемпиони «Спартак» аҳволини анчагина яхшилаб олди. У ҳам ҳозир пешқадамликка даъвогарлик қилмоқда.

«Спартак» командасининг кутилмаганда пасайиб кетиши ва кўтарилиши совет футбол ишқибозларини таажжублантирмайдиган воқеа бўлиб қолди. Бу команда ўзининг асосий рақиблари устидан осонгина кетмакет катта ғалабалар қозонади. Кейин эса қолоқ командалардан мағлубиятга учрайди. Аммо СССР чемпионатининг ҳал қилувчи босқичида «Спартак» ўзини қўлга олиб, кўпинча очкодаги катта фарқларни ҳам камайтиришга қодирлик қилади.

Ҳозир олтин медални ким олишини айтиб бериш қийин. «Спартак» ва турнир пешқадами «Динамо»дан ташқари Москва армиячилари, «Динамо» (Тбилиси). Ленинграднинг «Зенит» ва эҳтимол, «Торпедо» (Москва) ва «Динамо» (Киев) командалари бу номга анчайин даъвогардирлар.

Чемпионатга бўлган қизиқиш бирмунча ошди. Буни кураш кескинлашганлиги ва командалар мазмунлироқ, қизиқарлироқ ўйин кўрсатаётганликлари билан изоҳлаш мумкин.

Владимир КИРИЛЛЮК,
АПНнинг футбол обзорчиси.

4 ҒАЛАБА, 5 ПОҒОНА ЮҚОРИ

«Политотдел» колхозининг футболчилари иккинчи давра учрашувларини муваффақиятли бошладилар. Қаторасига қозонилган тўрт ғалабадан кейин колхоз командаси бирйўла беш поғона юқорига кўтарилди. Ҳозирча «Политотдел» футболчилари иттифоқчи республикалар иккинчи зонасида бешинчи ўринда бормоқдалар.

Кейинги турда улар ўз майдонида Чимкентнинг «Металлург» командасини қабул қилдилар. Ўйиннинг биринчи ярмида устунлик қилган майдон эгалари иккинчи бўлимда ташаббусни қўлдан бериб қўйдилар. Учрашув 1:1 ҳисобида тугади. Команда ўйинчилари кучларини 90 минутга тенг сарфлай ололмаётирлар. Ўйиннинг охирида чарчаб қолиб кўпинча ҳимояга ўтиб олмоқдалар. Бу камчилик тугатилса, коллектив яна ҳам яхши натижага эришиши мумкин.

Шу куни Чирчиқнинг «Химик» командаси Усть-Каменогорскда «Восток» командаси билан учрашиб 2:0 ҳисобида ғолиб чиқди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

БИЛДИРИШ

Марксизм-ленинизм кечки университети барча тингловчиларига маълум қиладики, университет машғулотлари шу йил 2 сентябрдан қуйидаги факультетларда бошланади:

Тарих, иқтисод ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати факультетлари — область ва шаҳар партия комитетларининг сиёсий-маориф уйида (Братская кўчаси, 37-уй);

философия илмий атеизм факультетлари — Касаба союз курслари биносида (Хоразм кўчаси, 7-уй).

Иқтисод факультети (транспорт ходимлари учун) — Ленин район партия комитетининг сиёсий маориф кабинетида (Полторацкий кўчаси, 66-уй).

Марксизм-ленинизм асослари факультети — Куйбишев район партия комитетининг биносида (Пушкин кўчаси, 122-уй).

Маркча-ленинча этика ва коммунистик тарбия назарияси факультети (ўзбек тилида)—Коммунал хўжалик министрлиги курслари биносида (Навоий кўчаси, 7—уй).

Машғулотлар барча факультетларда кеч соат 6 да бошланади.

Маълумотлар олиш учун университет ректоратига мурожаат қилинсин (Братская кўчаси, 37—уй. телефонлар: 28—446, 32—161).

Редактор М. ҚОРИЕВ

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

31 АВГУСТДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Рўмолчадаги тугун** (болалар учун мультипликацион фильм), 18.25 — **Телевизион янгиликлар**, 18.40 — **Эстрада концерти**, 19.15 — **Янги ўқиш йили билан!** (Тошкент, Фрунзе ва Олмаота телестудияларининг биргаликда эшиттириши), 20.00 — **Мен, бувим, Илико ва Илларион** номли кинокомедия.

21.30 — **Эртаси куни программаси.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Ота-оналар сўзи-ақлнинг кўзи** (ота-оналар учун), 22.05 — **Телевизион янгиликлар**, 22.20 — **Совет Ўзбекистони киножурнали**, 22.30 — **Концерт** (халқ маорифи ходимлари учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/VIII да **Нодира.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Каин XVIII — «МИР», «ИСКРА» (1 ва 2-залда) (кундуз ва кечқурун).

Алишер Навоий — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Минг қиёфага кирган киши — «ИСКРА» (3-залда кеч соат 8 гача).

Учинчи тайм (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кундуз 1 ярим, 3-15 минутда), **Граф Монте-Кристо** (кеч 5 ва 8-45 минутда) — «ВАТАН».

Дўстлар цирки — (эрталаб 11, кундуз 1 ва 3 да), **Ҳам ҳазил, ҳам чин** (кундуз ва кечқурун) «СПУТНИК».

Сўнгги тун (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 10 да), **Чорраха** (кундуз 12, 2, кеч 6 ва 8 да) — «КОМСОМОЛ 30 ИЙЛЛИГИ».

Бахтсиз ҳаёт — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Уч плюс икки — (кундуз 1, кеч 5, 7 ва 11 да). **Хатога икки қадам** (эрталаб соат 11, кундуз 3 ва кеч 9 да). **Ўн икки қиз ва бир эркак** (кичик залда кеч 6, 8 ва 10 да)— «ВОСТОК».

ЁЗГИ БИНОДА:
(кеч соат 8 ярим ва 10.15 минутда)

Каин XVIII — «ФЕСТИВАЛЬ», «РАКЕТА».

Учинчи тайм (кеч соат 8-40 минутда). **Моранбон** (кеч 10 да) — «ВАТАН».

Ҳам ҳазил, ҳам чин — НАВОИЙ номли.

Минг қиёфага кирган киши — КАФАНОВ номли.

Чорраха — ТЕЛЬМАН номли.

Шоир бешиги — «УДАРНИК».

Кабирия тунлари — 1 МАЙ номли.

Антон Иванович аччиғланади — «ПОБЕДА».

«Кобра» операцияси — «ШАРҚ».

Дўстлар цирки — «МЕҲНАТ».

Уғри ҳанка — «ПАХТАКОР».

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
(ёзги бино)
31 август ва 1 сентябрда
Ўзбекистон ССР халқ артисти
КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ
иштирокида
ХОРАЗМ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
катта концертлари

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Касса кундуз соат 3 дан очилади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАТЛУБОТ СОЮЗИНИНГ ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

Тошкент области районларида ва Тошкент шаҳрида ишлаш учун:

монтажчи слесарлар, электромонтёрлар, дурадгорлар, ғишт терувчилар, сувоқчилар, ёрдамчи ишчилар, автокранчи, бош механик

керак

Тошкент шаҳар, Жоми кўчаси, 5-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (10-автобуснинг «Мебель фабрикаси» остановкаси).

Тошкент шаҳар, Лабзак кўчаси, 207-уйда турувчи **Асад Абдубилолович Нурмуҳамедов**нинг Калинин район, Академический городок, 23-уйда турувчи Ҳожибиби Одиловна Нурмуҳамедова (Носирова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область Калинин район халқ судида кўрилади.

КПСС XXII съезди кўчаси, 34-уйда турувчи **Жумми Эгамбердиев**нинг Красний партизан кўчаси, 19-уйда турувчи Каусария Газизовна Эгамбердиевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Сарикул кўчаси, 3-уй, 11-квартирада турувчи **Владимир Маркович Селегей**нинг Аэропорт кўчаси, 18-уйда турувчи Галина Николаевна Селегейдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

АСАРЛАРДА МЕҲНАТ ЛАВҲАЛАРИ

Колхозда иш куни тугади... Пахта қанорлари ортилган аравада даладан икки қиз қайтиб келмоқда. Улар қанорлар устига яхши жойлашиб олиб, кекса колхозчи аравакаш билан суҳбатлашиб кетмоқдалар. Қизларнинг соғлом, қорайган чеҳралари қуёшнинг ботаётган қизғин нурлари остида жилваланади. Табиатнинг бутун кўриниши, сарғиш-олтинсимон бўёқлар айни куз палласи эканидан далолат бериб турибди...

Ҳаётнинг ўзидан олинган бундай лавҳани ёш рассом Эсон Муҳаммадиевнинг устахонасида кўрдик. Асар «Кеч» деб номланган. У колхоз ёшларининг кундалик меҳнат жараёни ҳақида ҳикоя қилади.

Фақат Э. Муҳаммадиевгина эмас, балки эндигина санъатга қадам қўяётган бошқа Тошкент рассомлари ижодида ҳам меҳнат, пахта темаси энг севимли ва асосий тема бўлиб қолди. Раҳимжон Раҳимов ҳам бу темага бағишлаб «Пахта теримида» деган қизиқарли полотно чизди. Бунда пахта тераётган қизларнинг меҳнат кўтаринкилиги тасвирланади. Бу лавҳалар мазмун эътибори билан жуда ишонарли чизилган. Чунки ёш рассомлар ўзлари бирнеча марта пахта далаларида бўлганлар, йиғим-теримда колхозчиларга ёрдам берганлар, асарларининг келгуси қаҳрамонлари орасида яшаганлар.

Ҳайбатулла Алибоев ўзининг «Сут соғувчи» лавҳасини колхоз қишлоғига бағишлаган.

Ёш санъаткорларнинг етти йиллик қаҳрамонларига бағишланган асарлари ҳам талайгина. Геннадий Тибушкин узоқ вақт зўр қизиқиш билан Тошкент қурувчилари ҳаётини ва турмуш шароитини ўрганди. Натижада «Қурилишда тушки овқат пайти» лавҳаси вужудга келди. Анатолий Шербакин қурувчилар орасида учратган жозибали бинокор қиз образи ўзига тортди. Шу қизга у ўзининг янги асарини бағишлади. Сергей Аванесов «Отбойшчиклар» картинасининг сюжетини заводдан топди. Рассом узоқ вақт ўз асарининг қаҳрамонлари ишини кузатди. Лавҳада етти йиллик қаҳрамонлари — завод ишчиларининг ҳаёти ишонарли қилиб акс эттирилган.

Совет санъатини янада ривожлантириш учун партиямиз қилаётган ғамхўрликка жавобан Тошкентнинг кўпгина ёш рассомлари ҳаётга яқин бўлиб, янги-янги асарлар яратмоқдалар.

О. АПУХТИН.

ҚОВУН САЙЛИГА!

Турли-туман ноз-неъматлар акс эттирилган ранг-баранг полотно ва стендлар сайл қилувчиларни хаёлан тўкин боғ ва полизларга етаклайди. Пойтахтимизнинг Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида бугун ва эртага ўтказиладиган Қовун сайлида Янгийўл, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли илғор колхоз ва совхозларнинг азамат соҳибкор ва сабзавоткорлари қатнашадилар. Уларнинг тер тўкиб етиштирган баракали ҳосили-шираси тилёрар қовун-тарвузлари, карсиллама узум, ларзон шафтоли, анжир, нок ва бошқа меваларини пойтахтимиз меҳнаткашлари татиб кўрадилар.

Қовун сайлида ўтказиладиган ширинакги мусобақаларида ғолиб чиққан колхоз ва совхозларнинг боғбонлари мукофотланадалар. Шу куни боғ чойхонаси, очиқ эстрада майдонлари ва аллеяларда оммавий ўйинлар, қувноқ яллалар, шўх рақслар авжга минади. Сайлни янада мароқли ўтказиш мақсадида республикамизнинг атоқли санъаткор ва аскиячилари таклиф этилган.

Ҳурматли ҳамшаҳарлар, область қишлоқ партия комитети ва Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи маъмурияти томонидан ўтказилаётган мевалар байрами — Қовун сайлига марҳамат қилинг!

Н. ИНОҚОВ.

УЧАСТКА ВРАЧИ ҲИСОБ БЕРДИ

Лабзак анҳори ёқасидаги соясалқин тераксорга жойлашган чойхона ҳамиша гавжум бўлади. Бу ерга кўпинча «Муваффақият» ва Собир Раҳимов номли маҳалла кексалари тўпланиб, чойхўрлик қилишади, ўзаро гурунглашади.

Яқинда бу ерга, одатдагига қараганда тағин ҳам кўп одам йиғилди. Собир Раҳимов номли маҳалла билан Карл Маркс номли қўшни маҳалла аҳолиси — Октябрь районидаги 10-поликлиника участка врачи ўртоқ Набира Акромованинг ҳисобини эшитди.

Ўртоқ Акромова 10-поликлиниканинг участка врачлари ўз ишларига сидқидилдан берилиб ишлашаётгани, хонадонларга бориб беморларнинг тезда шифоланиб кетишлари йўлида бор имкониятларни ишга солишаётгани ва ниҳоят совет медицинасининг афзалликлари ҳақида ёрқин мисоллар келтириб гапирди.

— Бизда медицина хизмати мутлақо бепул, — дейди тўлқинланиб Набира Акромова, — сиз ўзингиз, ёки болаларингиз бетоб бўлиб қолса, дарров поликлиникага борасиз ёки телефон орқали хабар берасиз. Кўп ўтмай доктор келиб, беморнинг дардига шифо беради. Врач ўзининг бу хизмати учун бемордан эмас, давлатдан ҳақ олади. Агар ҳаётимизга чет эл меҳнаткашлари ҳаёти нуқтаи назаридан қарасак ва улар ҳаётини ўзимизга таққослаб кўрсак, биз кўпинча эътибор ҳам бермайдиган нарсалар оддий эмаслигини дарҳол пайқаймиз ва ўз бахтимиздан мамнун бўламиз.

Врач Набира Акромова ажойиб Ватанимизнинг олижаноб тартиблари, социалистик тузум самаралари бўлган медицина хизмати, беморларнинг касалхонада ётишидан тортиб, то даволаниб чиққунча бўлган [illegible]

Италияда чиқадиган газеталарнинг бирида шундай хабар босилган, — ўртоқ Акромова йиғилганларга ўша хабарни ўқийди: «Ота туғруқхонадан ўз рафиқаси билан янги туғилган фарзандини олиб кетиш учун медицина хизматига 21 минг лир миқдорида пул тўлади...» — Кўрдингизми, мана сизга капиталистик давлатнинг «саҳий»лиги. Бадавлат хонадонлар учун бу пул унчалик ташвишлик эмасдир балки. Аммо иш ҳақи тирикчиликни учма-уч улаб туришга ҳам етмайдиган оталар учун ниҳоят катта ташвиш. Америка Қўшма Штатларида бундан ҳам бешбаттар: туғруқхонанинг 6 кунлик хизмати учун 500—600 доллар ҳақ тўлаш лозим у ерда.

Участка врачи Набира Акромова 10-поликлиникада ўзи билан бирга ишлаётган ҳамкасабларининг [illegible] берилган саволларга жавоб бериш йўли билан суҳбатга ҳам айланиб кетди. Маҳалла аҳолиси бу йиғилишдан жуда хурсанд бўлди.

— Шундай учрашувлар, суҳбат ва лекциялар тез-тез бўлиб туришини сўраймиз, — деди маҳалла аҳолиларидан М. Имомов.

— Ўртоқ Акромова участка врачи бўлиб ишлаётгандан бери аҳоли ўртасида медицинага доир темаларда тез-тез суҳбатлар ўтказиб турибди, беморларга эса яхши муомалада бўлаяпти. Врачимиздан миннатдормиз. — деди маҳалла комитети аъзоси Зиёдбек Тешабеков.

Маҳалла аҳолиси номидан сўзга чиққан маҳалла комитетининг раиси Ёдгор Расулов ҳам, Орифхўжаев ҳам, Нигора Маҳмуджонова ҳам, Мусихина билан Жалилов ўртоқлар ҳам участка врачи Набира Акромова билан медицина ҳамшираси Надия Носироваларнинг аҳоли [illegible] қилишди.

Н. ТОШПУЛАТОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. [illegible] ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 да 30298 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 12573. Индекс 64695. Нашр. № 1668.